

19 TIZISTWAR

DEV VIRAHSAWMY

©Dev Virahsawmy
All rights reserved

SO BOY

TANBAV

PALTO DIDEOR

TIBOUT

OU KI OU DIR

MEDAVI / PA FASIL

KONFESION SHARAM

BOURRBAK EK RENAR

FENNSIFER

SO SEMBOU

LANTONWAR

DOKTER KALIPALEND

MANILALL KALIPA

PIL-FAS

SATYA

ENN LAVWA DAN ASWAR

ALIAS MEME

DAYRI ENN FOUKA

SAKENN SO PROGRAM

BOUKIE BANANE

SO BOY

Sa gramaten la lesiel ti kler mem si lwen laba dan lorizon enpe niaz gri ti pe sey bar soley. Lor enn ros dan bor larivier enn ti-garson, asize lor so talon, ti pe vers divan pou get lavi kadanse par touf dan dilo kler.

Depi so lafnet Ton China ti pe fixe li.

- "Li finn revini. Parey kouma yer."

Li tourn ver so fam, Tantinn Janegi, ki ti enn madam maladi-maladi. Detrwa mwa apre zot maryaz li ti fer enn fos-kous. Depi sa zour la zame li ti finn re-ansent. Sagren kikfwa, lezot problem osi ti finn koumans minn so lasante. Depi so lili li ti pe get so bonom dibout kot lafnet. Kifer li ti exite koumsa? Gran Misie Grannkaz so boy ti abitie ale-vini me depi yer China ti koumans get zanfan la koumadir mirak.

Vremem ti ena enn zafer espesial ar sa piti la. Tou dimoun ti konn so mama, enn zoli fam dorizinn Afrikenn, elegant kouma enn estati me so papa ti enn mister ki ti donn garson la enn ten kler ek lizie gri. Ena ti pe dir ki Gran Misie Grannkaz ti ankore amoure ar so mama. Li ti pran ti garson la kouma so boy pou kapav zet enn koudey lor li san lev choula palab. Me kot kapav anpes palabrer fer palab!

Tou dimoun ti trouv drol vites ki Jesi ti pe aprann, mem bann zafer difisil. Enn zanfan mirak.

- " Kifer to pa dir li vinn bwar enpe dite", Janegi dir China.

Pa ti bizen dir sa de fwa. Ton China ti deza deor. Direksion bor dilo. Tantinn Janegi leve, al dan lakouzinn pou prepar dite ek dipen so bonom. San enn gro goble dite Ton China so moter refiz demare.

- " Zordi Vandredi. Bizen netway lakaz, met sanbrani, kwi kari legim. Enpe jawa pou fer China plezir. Met bien rezen, bien disik, enpe koko. Ena enn bout."

Ton China ek Tantinn Janegi ti fer zot ti revolision dan zot zenes. Enn zenn Korengi ti desid fer enn maryaz damour ar enn tifi Madras. Sa lepok la, mem sa ti kapav provok tansion ek konfli. Ton China toultan ti rapel reaksion so paran. Zot ti mem menas pou dezerit li... Dir ki apre zot pa ti kapav viv san Janegi ki ti vinn pli zoli fler dan zot zarden, parrsadi zot lekzistans ...

Ton China paret lor laport lakouzinn, tousel. So figir drol, koumadir li ti finn trouv enn zafer pa normal.

- "Kot li?" Tantinn Janegi dimann li... "Ki ariv twa? To finn vinn gounga?"

- "To ti trouv li non ... Par lafnet"

- "Non, me to ti dir mwa ki li ti finn revini".

- "Mo dir twa, mo ti trouv li, wi, trouv li ar mo de lizie."

- "Ki finn arive?"

- "Ler mo ariv laba, mo pa trouv personn".

- "Ant to sorti ek to ariv laba, li ti finn fini ale".

- "Enposib!"

- "Bon vinn bwar to dite... To'le enpe kari yer pou manz to dipen?"

Ton China re-al get deor. So leker koumans bat for-for. Li frot so lizie, tansion enn lapousier ti pe kouyonn so gete. Pa ena okenn dout. Garson la laba dan bor dilo. Misie

Grannkaz so boy pe touzour asize lor so talon, pe touzour get dan dilo. Ton China galoup kouma fles pou pa donn Jesi letan al kasiet. Li fons drwat ver larivier, pas deryer enn touf brousay. Ler li ariv divan ros kot garson la ti ete li regagn so sok. Pa ti ena personn. Pa ti ena okenn tras prezans imen. Li avans lor ros la, asiz lor so talon kouma Gran Misie Grannkaz so boy ti verse pou get dan dilo. Ton China trouv so prop figir dan dilo kler kan enn kout sek dilo la brouye koumadir kikenn ti finn zet enn ti ros. Bann serk konsantrik grandi ziska zot fonn. Ton China kontinie gete. Ler dilo la revinn kler, kan tou bann ti-vag ti finn fonn, dan plas so figir ti ena enn ti-pwason rouz ar lekay lor ki ti pe balans so nazwar ar elegans enn dansez bale. Ton China sey may li me kouma so ledwa tous dilo, enn touff milion vinn bwet-bwet so lame. Ti-pwason rouz ti touzour la me kouma dan enn bwat fer ar laglas li ti pre ek lwen anmemtan.

Ler li ariv so lakaz, Ton China larg so lekor lor enn sez; li fixe dan vid.

Tantinn Janegi donn li so goble dite, enn bol kari ek de trans dipen moull. Li kontinie get dan vid.

- "E China, ki pe ariv twa? To finn trouv enn mirak?"

Ton China pa reponn. Li zis get figir so madam, fer enn sourir. Samem sourir ki, Janegi kone, ti dir li ki lespri so bonom bien-bien lwen.

Sa Vandredi gramaten la Tantinn Janegi, kouma toule Vandredi ti pe fer gran netwayaz; Ton China, leker ge ek leze, ti pran so bisiklet pou al okip zarden Gran Misie Grannkaz; dan bor dilo enn ti-garson ti pe get enn pwason rouz ar lekay lor balans so nazwar ar elegans enn dansez bale; niaz gri dan lorizon ti al fonn dan lamer.

TANBAV

Mo vre non se Oktav; zot apel mwa Tanbav. Zot dir mo nesans ti extra. Mo mamam ki ti ena katorz-an lera; pa ti kone kisannla mo papa. Mo sipoze ki mo latet oval, mo gro zorey ki sorti kouma zorey lelefan, mo figir mouste are bourbri permanan, mo lipie gos ki pli kourt ki mo lipie drwat, bos lor mo ledou touse fer mwa, depi mo nesans, enn dimoun extra. Mo karakter osi extra. Kan mo sap lor kal mo kraz tou. Bizen dir mo'nn grandi dan enn landrwa extra. Labou enn sezon lapli souvan zwenn enn lot. Sekife, labou ek so eksetera finn nourri mo limazinasion depi koumansman mo memwar ziska ... anfen vomie pa panse.

Pli gran lekol pou devlopman enn zanfan se lavi. Lavi kouma mo finn konn li pa finn kil parad. Depi bien zenn, lavi finn montre mwa bann trik pou sap dan dif; finn montre mwa pran san dimande kan mo fen, pa koz vre toultan tansion mo fer dimoun ditor; lari, ti mo laplenn foutborl, bor lari ti mo libreri, kwen lari ti mo kaybo; lari ti mo legliz, konfesional, klas e parfwa mo lili. Wey, pa koze. Mo lavi ti extra. Mo zenes ti extra. Sak fwa bann viziter ti vinn rann vizit mo mama, kouma enn bon zanfan ki pa ti kontan deranz gran dimoun dan zot tranzaksion, mo ti konn deklase. Komie fwa mo ti pas lanwit deor pou kont zetwal dan lesiel. Ti ena boukou. Konte fini... Seswar osi ena boukou zetwal dan lesiel e lalinn pe zwa lamarel ar zot.

- "E la! Pa'nn dir zot, ler dormi bizen dormi?"
- "Pa gagn somey sef! Eskize."
- "Apré sa, dime pa deklar sik."

Fouf! Ala zot plen mwa. Si mo ti deor, letan li pa ti pou gagne pou ouver so gran lagel. Isi: wi sef, non sef, eskize sef, pardon sef.

Ki finn ariv mo mama? Enn swar li ti ale, dan enn taxi, e zame li ti retourne. Lapolis ti vini. Zot ti fouy partou, poz mwa kestion me mo mama zame pa ti retourne. Bien boner, tousel mo ti bizen aprann trase.

Trase? Toutsort kalite trase mo'nn trase. Trase kan mo vant grogne, trase pou ris enn dam, trase pou kas enn yenn. Trase. Sak fwa eleksion vini, dir ou mo dan goun. Gro pitay pou kol lafis, gro pitay pou fer dibri dan miting advers, gro pitay pou trape-bate, gro pitay pou fer mor vote. Samem peryod lakoup. Tanka mwa ti bizen ena eleksion toulezour. Lera kifwa mo pa ti pou la.

Bann larme, sakenn tir so kote kan ena taksion. Zame mo ti pou kwar ki kamwad ar ki ou viv kouma simiz-kalson kapav vande pou gagn so bout. Ki nou pe devini? Labou finn touf nou lespri? Kan mo sort isi li pou kone ar mwa. Bezsominn la!

Pourtan nou ti fer tranzaksion la ansam. Ti tom dakor lor tou. Ti enn louvraz extra. Akoz enn ti malen ki ti rod fer so gran-nwar, nou tou al tase. Ki li ti bizen al aste pake-pake lartik delix, roul dan taxi, soule... E ler li soule, li zaze. Bann mous ti al ponn dan zorey ki bizen. Kouma koutvan lapolis ti fer enn lennding kot li. Li ti krake... Bate ti fer li koze. Li ti vomie tou. Ala rezilta. Krawn witnes. Li tir so kanet dan zwa. Malsans pou mwa. Ena ki finn fer pir ki sa, finn sape. Depi mo nesans, toultan soy swiv mwa partou. Sirman akoz sa bann lagratel lor mo figir. Samem zot apel mwa Tanbav.

Sa swar la pa ti dan plan fer disan koule. Ti pou fer enn travay sasi; vit-vit ti pou balye

karo, netway prop ek defalke. Dabitid salerla zame pa ti ena personn dan lakaz la. Sa vie bonnfam la ti koumans kriye. Ki mo ti kapav fer apart pike. Sa lepok la personn pa ti dir li pa korek. Zot ti pe mem dir ki mo ti finn dres papie la korek-korek. Me ler troubouyon fer nou letour, vit-vit "pa mwa sa bourzwa, li sa, li tousel sa". Salte la! Fer mo disan bwi...
Extra sa!

Mo finn retase. Pa pe gagn somey. Ankor enn lanwit blans? Dime latet pou fermal, pou gagn vertiz. Bann gard pou kwar pe fer zes. Zoure, maltrete, bate. Pa ti bate. Bate bef.

Si mo mama ti konn mo papa; si li pa ti bez so sime ale, zordi kikfwa mo pa ti pou dan sa kalite treboul. Si mo ti al lekòl olie grandi dan labou, kikfwa mo pa ti pou la. Si... Ferfout! Trou boukou si. Si lamer ti bwi tou pwason ti'a kwi.

Extra sa lavi la. Ale-vini mem zafer. Vire-tourne mem laryaz. Sort dan labou, bez dan labou. Sort dan gonaz, tom dan gonaz. Extra, extra, extra. Mo mama, pa kone kot li. Mo papa, pa kone ki li. Mo lagel plen ar bourbri, mo latet oval, mo zorey kouma zorey lelefan, mo enn lipie pli piti ki lot. Mo bos, mo kas-pat, mo vilen, mo vilen. Pourtan nou tou zanfan Bondie, zot dir. Bondie get ar de lizie? Mo finn ne Tanbav, mo pou mor Tanbav. Pou bann zanfan labou peyna Bondie. Lever pli dan bien ki nou.

PALTO DIDEOR

Adam Noah pe relax anba pie tamaren. Li kone ki taler bann zanfan pou revinn antour li pou ekout so bann zistwar. Pandan vakans Desam kan saler donn bal, bann zanfan so prop zanfan ek zanfan so bann vwazen vinn anba so pie tamaren ki finn pous lor enn montikil gro-gro ros e so rasinn aster pe tini tou bann ros ansam. La, dan lespri zanfan, bann ros la pran nouvo lavi. Sa ros la kouma enn bato, sannla kouma enn loto; get sa lotla la, vadire enn avion. Bann zanfan la zwe, envante, konpoze. Tanzantan zot antour Adam Noah pou ekout so bann ti zistwar, parfwa tris, parfwa komik me toultan enteresan.

"Drol!" Adam Noah panse, "Ki pe arive zordi. Kot bann zanfan?" Enn laklos bisiklet kas so reflexion. Fakter kot li? Sa enn zafer rar sa!

- Bonzour Patron. Ena enn parsel pou ou.
- Parsel? Kot sorti?
- Sorti deor.
- Amene mo gete. Maten va! Vremem.
- Sign la mo bourzwa.

Adam Noah, lame tranble-tranble grifonn detrwa sign, rann fakter la so plim ek resi la. Fakter pran so bisiklet, poz so lipie gos lor pedal, pran enn ti lelan, pas so lipie drwat par deryer lasel e vit li disparet dan kontour.

Adam Noah get so parsel, tourn li agos, adrwat; vir li anbalao; sakouy li dousman. Li sey devine ki ena dan parsel la. Li pa pe kapav rapel kan dernie fwa li ti resevwar enn parsel par lapos. Bien-bien lontan. Li ti zenn, bien zenn sa lepok la e li ti pe gagn kado ar so bann pies. Me depi so maryaz, robine kado finn ferme. Li ouver so parsel dousma-dousma koumadir li per ki zafer ladan la kapav eklat lor so figir, ousa anvole.

Latwal briye-briye kouma tafta. Ki ete sa? Li larg latwal la e enn palto paret divan li. Enn palto ki so kouler sanz-sanze. Kisannla finn avoy li sa? Li met palto la e koumadir enn labriz mazik finn soufle lor li. Li nepli gagn so ditou. Enn palto klimatizer! Mari sa bann palto dideor la. Kot palto lokal kapav koste! Palto dideor fer li bliye bann zanfan, bann zistwar anba pie tamaren. Pandan enn ti segonn. Me enn segonn bien long.

Me ler li sey tir palto la, peyna sime. Bouton finn fixe ar boutonier. Adam Noah koumans panik. Transpiration koumans koule. Palto la koumans sere lor so lekor vadire enn lapo artifiyel finn anvlop so lekor, anpes so lapo natirel respire.

So tayer seye me pa reysi defer li; li al get enn mekanisien, enn elektrisien, enn longanis. Abba! Touzour nanye. Palto la kol lor li kouma vantouz. Depi sa zour li finn aret konn konfor. Koumadir par mesanste, an-ete li kol lor so lapo e sof li kouma dife lanfer. An-iver li grosi e vinn enn koulwar kourander glase, lanfer brouyar e lanez.

Koumsamem, enn gramaten liver, malere tranble-tranble li pe trenn so lipie lor bor sime kot pie tamaren. Divan li enn group zanfan pe zwe me ler li pase zot aret zwe, get li ar lizie mefians.

- Wey get li do, ar so palto dideor.

Bann zanfan la pa konpran so soufrans. Zot tro zenn pou konpran, li panse. Li pa ti rod palto dideor. Palto la ti tom lor li kouma enn malediksion. So lizie plen ar larm ler li rapel

kouma, lontan, bann zanfan ti antour li pou tann so bann zistwar. Ayo! Kouma pou fer letan lontan revini?

Li arete, retourn ver bann zanfan la. Zot re-aret zwe, dibout fix, get li. Li al drwat ver enn gro ros anba pie tamaren, asize. Li apel bann zanfan la, dir zot vinn otour li parski li ena enn zoli zistwar tris pou rakont zot. Bann zanfan la tike. Zot pa sir. Kifer Adam Noah pe rod sanz bataz? Ki so plan? Enn parmi zot ki ena enpe plis toupe dimann li:

- Ki ou'le ar nou?

- Mo bizen zot... Mo gagn tro fre.

- Ale do ta! Fonndos!

Lontan li ti disik pou sa bann zanfan la. Kifer li finn vinn lasid? So palto kouler lapo serpan repous saler soley liver, atir freser profounder lamer. So lekor tranble kouma seki finn gagn lakranp toutou. Enn gran vertiz anvlop li, sarye li. Li tonbe. Bann zanfan kit zot zwe, galoupe vinn gete ki li pe gagne. Zot antour Adam Noah, lev li, anvlop li ar zot inosans. Nou vie rakonter zistwar resanti saler imen. So largorz amare. Li pa kapav tini enn sanglo ki sorti depi profounder so nam. So plore sakouy so lekzistans net. Bann zanfan may li pou konsol li. Dousma-dousma so palto dideor koumans fonn e lizie Adam Noah ki ranpli ar larm-dezwa, briye ar kouler larkansiel. Laliens ant li ek zanfan Bondie finn resoude ek beni par larkansiel ki tal grander so dom lor latet bann zanfan anba pie tamaren.

AVANTIR TIBOUT

DAN BOR LAMER

Tibout lor disab dan bor lamer plis enterese ar ti-koray, ti-kokiyaz. Li pa konpran kifer bann gran-dimoun pa kapav res anplas. Zot galoup parsi, zot galoup parla, zet lekor dan dilo, sorti tranble-tranble, vinn asiz kot li pou sof soley. E anplis zot zet gout-gout dilo lor li. Pa fasil ar zot, sa bann gran-dimoun la. Enn ladan li toultan ena enn ti-baton blan ar bout rouz dan so labous e li larg lafime par labous ek nene. Ler li koste so labous ar Tibout, ti-bonnfam santi so dile kaye.

Pa fasil ar zot! Kifer so mama dir li pa trap kiksoz ki bouz tousel? Pourtan zot zoli. Get sa ti-bout lakord nwar ar tas zonn, kas-kas so leren, glis lor disab! Mo pa per li. Ler mo trap li dan mo lame, li giji mwa.

Tibout get otour li. Ena boukou kiksoz bouz tousel. Laba de fey zonn pe dibout lor enn fey ver, ouver, ferme; apre sa bat-bate ale. Pre kot li enn ti-koki roz ar boukou lapat pe bouz vit-vit. Li avoy kap. Li finn gagn li. Li fier, li kontan, li satisfé. Koze ki long! Tibout so figir sanze, so lalev tourne, so narinn ouver. Li sakouy so lame, larg so lavwa soprano. So mama galoupe vinn pran li. ... Ti-krab finn pens li.

LAKAZ ZOZOU

Tibout so ti-kouzen, Babou, pou vinn pas lazourne kot li parski so nenenn absan. Parski Babou de-zan pli piti ki li, Tibout kontan zwe mama ar li. Li bien kontan so ti-kouzen me ... So mama dir li, 'Tibout, to enn gran tifi, fode to okip to ti-kouzen, vey li, pa les li gagn dimal, pa fer li plore. Twa to gran, Babou li ankor enn bebe.'
- 'Mo kone, mama, mo kone,' Tibout dir.

Enn tipe pli tar papa Babou vinn depoz Babou. Ti-bonom la timid-timid, louk Tibout dan kwen lizie, al kasiet lor pwatrinn so tantinn. Mama Tibout fer enn ti-gate ar li, donn sak zanfan enn biskwi, poz Babou anba e dir zot al zwe.

Tibout trap lame Babou e kouma enn ti-mama amenn li dan so prop lasam pou zwe zouzou. Okoumansman, Babou entimide par prezans so kouzinn fer tou seki Tibout dir li. Me ler letan pase Babou koumans gagn plis toupe. Li koumans fer seki li anvi, zwe ar zouzou ki li anvi, ekrire ar kreyon gra kot li anvi, lor lili, lor miray ...

Letansa Mama Tibout pe prepare pou al travay. Li finn fini donn enstriksion so servant ki bizen fer, ki pou donn bann zanfan manze. Zis kouma li pe pran so sak pou sorti li tann enn tapaz - koumadir kiksoz finn tonbe - akonpagne par irlman enn zanfan ki swiv par irlman enn lot.

San perdi letan li galoup ver lasam Tibout. Laba ki li trouve? Toulede asize anba, pe kriye, plore. Li trap toulede zanfan, ser zot for kont li, dimann Tibout ki finn arive.

Ris-ris leker li rakonte. Zot ti pe zwe lakaz zouzou. Okoumansman Babou ti pe ekout so mama, ti pe fer bon zanfan. Apre, pa kone kifer, li koumans fer so ensinifian. Li pran kreyon gra li rey-reye lor lili, lor miray ... lerla ... lerla
- 'Li koumans grifone dan mo liv ... mo ras mo liv, li tonbe'
- ' To pa'nn pous li?'
- ' Non!'

Li plor pli for.

OU KI OU DIR?

Alo! Lapolis Rozil? Mo kapav koz ar Serzan Baygann? Enn zafer personel. Dir li Bhay Lalo ole koz ar li. Enn zafer prese. ... Mersi! ... Serzan, Lalo sa! Eskize mo deranz ou. Sa zafer mo ti dir ou la, re li finn vinn rod sikann. Li swivre mem mo tifi. Anpes li anprann, al lekol. Ou bizen met enn reday ar li, krak so lalinn. ... Ki ou dir? Mo tifi rod may li dan lak? Li dir sa, sovaz la! ... Wi Serzan, mo kone li enn ti-fami ar ou. Nou 'si nou fami. ... Wi li enn ti-fami ar mo madam... Non li pa kapav marye ar mo tifi. Mo tifi pe fer HSC, li sinior li pa'nn fer; mo tifi pa'nnkor gagn dizwit-an, li li dwatet ena plis ki trannsenk. Enposib! ... Non enposib. ... Pert-tan!

***

40, Lari Garam Masala
Rozil.
29 Fevriye 1998

Misie Komiser-d-Polis,
Kazern,
Porlwi.

Mo bon Misie Komiser-d-Polis,

Akoz mo kone ki ou enn dimoun drwat mo pe ekrir sa let la pou enform ou lor enn zafer ki pa korek e pou solisit ou entervansion. Kot mo reste ena enn dimoun apepre trant-an - li vilen, li nwar kouma ferm lizie - ki pe rod kidnap mo tifi. Ou kwar mo kapav les li marye mo tifi ki pe fer HSC? Sa sovaz la pe fer jadou pou met mo tifi dan lak. Mo latet fatige. Ou kone nou, nou bann dimoun bon fami e mo tifi finn fini gagn demann, enn bon demann, enn garson bon fami, enn fami bien posede. Aster sa Kachou la pe rod briz lavenir mo tifi.

Mo finn telefonn Serzan Baygann pou fer enn deklarasion me li prefer pran par sa voryen la. Normal! So fami sa. Pe fer plan pou koken mo dibien.

Mo panse ki ou bizen ferm li dan kaso pou troublaz lape piblik e ou bizen transfer so konplis, Baygann.

Mo sir ou pou pran mo let an foul konsiderasion. Si mo pa gagn satisfaksion mo pou al get Premie Minis, enn ti fami ar mwa.

Avek boukou respe,
Lalou Lagli

***

... Namaste Chachi! Sunita sa. Mo kapav koz ar Devi? ... Wi, mama bien. ... Wi , mo pou dir li. ... Eta Pagli, to'nn kap lekol zordi? Ki finn ariv twa? Li'nn rod sikann ankore ar twa? ... Zot finn al lapolis? Ki finn arive? Dir mwa vit-vit. ... Li'nn donn enn depozision ki to provok li par bann zes obsenn? Pa fasil ar li sa boug la! Enn maniak! Enn obsede sa. ... OK, telefonn mwa twa kan peyna personn ... Salam!

***

30 Zanvie 98
Mo gate Pushpa,

Sori mo'nn tarde pou reponn to dernie let. Travay pe donn bal.

Les mo reponn to bann kestion enn par enn.

1. Si to sir to anvi konstrir to lavenir ar Michael pa ena okenn rezon kifer to bizen per ki dimoun pou dir. Mazorite dimoun koz nenport. Plis enportan ki tou, twa ek Michael zot bizen sir ki zot anvi konstrir enn relasion adilt ek dirab. Pa pran traka pou mama. Les sa dan mo lame. Mo pou atann bon moman pou kas lakle.

2. Si to tutor finn rekomann twa pou enn Masters mo pa trouv okenn rezon kifer to pe tike. Bliye problem lamone. Sa mo problem sa. Biznes ki papa finn kite pe mars bien. Bizen travay dir me plis enportan, travay pe donn bal. Ti pou bon si twa ek to bieneme zot vinn Moris pou donn mwa enn koudme apre to letid. Ena plas pou nou tou.

Aster mwa mo ena enn zafer personel pou koz ar twa.. To rapel Devi, tifi Bhay Lalo? Li finn vinn enn zoli mamzel. Mo kone mo ena preske de fwa so laz. Mo pa kone si lamour sa, si li selman enn atraksion fizik, ou sipa li zis enn pasion, enn latirans. Seki mo kone, mo pans li lanwit-lizour. Enn sitiasion fou net! Mo lespri dir mwa mo pe fane, mo leker pa dakor. Mo zis espere li enn santiman pasaze. Pa fasil mo dir twa. Pli fasil donn konsey ki regle mo prop problem.

Mo bizen kit twa. Fer konpliman Michael.

Salam!

Mo anbras twa bien for.

Kavi.

***

Alo Sunita, twa sa. ... Kees talerla! Bonnfam ek bonom ti la. Pa kapav koz libreman. ... Ki to dir? ... Zot finn al rann vizit malad. Nou gagn tou letan pou koze. Kouma mo ti pe dir twa, Kavi ... Hen! ... Samem, Kachou, ... wi, akoz li nwar zot apel li Kachou ... Kavi finn oblize donn enn depozision lapolis komkwa mo pe fatig so latet. To kone mo papa pe met dife lor li. Komik non? ... To pa trouv sa komik? Mo trouv sa bien komik, lager ant de zom. Malsans mo finn al tas dan zot langrenaz. To kone, Kavi ek mo papa zot dan mem biznes me biznes Kavi pe prospere pandan ki biznes mo papa pe pil anplas. Ena enn rivalite terib ant sa de la. Fek-fek la dife finn alim pli for ler 'sa Kachou la' finn aste enn 4x4 nef ... ar tou opsjon ... zant kosmik, erkonn, CD, pauer-stiring etc. Lelandime ler mo pe retourn lakaz depi lekol li aret so kat-kat, dimann mwa si mo'le fer enn ti letour ar li. San ezite mo rantre. Kikenn finn fer so mous ar mo papa. Pa bizen dir twa Sunita. Mo papa fou mwa enn bon savonaz. Pou tir mo kanet dan zwe, mo dir li ki Kachou ti fors mwa rant dan so kat-kat. Mo papa obliz mwa fer enn depozision lapolis. Lapolis koumans lanket. Kavi oblize rakont so zistwar pou sap dan dif. ... Mo ti dir twa ki li dir ki mo fer zes obsenn pou eksit li? ... Dapre mo papa sa. Kavi fer serman zame li pa finn dir sa. ... Bien sir mo koz ar li. Mo pa kapav fer sovaz kan li koz ar mwa! ... Ki omwerk ena pou dime? ... To pe koz tro vit. Donn mwa letan pou kopie. ... Samem tou? Timama mo fer sa. Salam Sunita! Enn lot zour mo dir twa plis.

***

Kavi, mo gran frer,

Mersi pou to let ek tou lankourazman ki to pe donn mwa. Ki ti pou ariv mwa san enn gran frer kouma twa? Mersi mil fwa.

Mo pa sir mo bien konpran to latasman pou tifi Bhay Lalo. Mo rapel li kouma enn zanfan setif, meg-meg. Li finn bizen bien sanze pou reysi anflam to nam. ... Me seki to deside, samem!

Dir mama mo finn resevwar so let. Mo pou ekrir li kouma mo gagn enntipe letan.

Mo anbras twa bien for,

Pushpa.

***

40, Iari Garam Masala,
Rozil
15 Mars 1998

Onorab Premie Minis,
Government House,
Porlwi.

Misie Premie Minis,
Mo ena enn konplent serye pou fer kont lapolis. Zot pa fer zot travay kouma dwatet. Ena enn vwayou, kontrebandie ki pe rod kidnap mo tifi e lapolis pa'le fer nanye.
Si sa kontinie zot pou fors mwa ekrire Sa Mazeste Larenn pou dir li rebran nou pei parski nou ena enn gouvènmàn fos.
Avek mekontantman,
Lalou Lagli
Alias Bhay Lalo.

***

16 Mars 1998

Kimanier Sunita,

Zordi mo laniversèr. Mo finn vinn mazer. Kan to pou pe lir sa let la, mwa ek Kavi nou pou bien-bien lwen. Kan toufann tengn lerla nou pou retourne. Twa bos tait, fer koumadir to pa konn nanye.

Salam
Madam Kachou

P.S Aster detrir sa let la.

MEDAVI / PA FASIL!

Kan Medavi ti pe retourn dan so vilaz apre plizier banane dan Kapital li pa ti realize ki kantite problem li ti pou ena. Latet ranpli are nouvo lide, li ti finn sanz labitid, bataz, kiltir e li ti kwar ki lor vites li ti pou fer bann dimoun dan so fami ek so vilaz adopte so vizion modern. Lozik!

Zour so retour tou dimoun ti pe atann enn gran dimoun kostim-kravat desann dan enn gran loto. Olie sa, enn dimoun abiye ar jinns, tisert ek blouzon ti rantre lor enn mobilet kouver ar lapousier ek labou ki li ti finn ramase lor enn parkour trwa zour.

Preske tou so bann kamarad lekol ti vini sakenn lor so mobilet. Zot ti ole kone si Medavi pa ti finn tro sanze. Zot tou ti dakor ki li ti finn vinn bien drol. Andire, li ti pe sey fer tou pou fer dimoun amerde ar li. Kikfwa sa ti so manier pou fer so lenteresan. Me li ti res enn joker, enpe vilger me amizan. Toumanier dan Kapital laba zot manier ti bien lot manier.

Pou so mama li ti toultan enn ero ki zame-zame ti fane. Depi lamor so mari, mama Medavi ti ena enn sel obzektif: fer tou pou so garson, enn zanfan inik. Kouma li ti finn gagn nouvel ki so garson ti pe retourne, vit-vit li ti al prepar so lasam kouma prepar lasam nouvo marye. So garson ti so Bondie e li ti kapav vann tou so bizou pou li.

- Finn ler pou to marye, beta.

- Pli tar nou koz sa.

- Mo finn get enn zoli tifi pou twa. Bon tifi. Enpe fami ar nou.

Medavi ti bos tayt. Kouma li ti pou dir so mama ki depi detrwa-zan li ti pe viv ar enn fam ki ti travay otesdeler e ki ti ansent. Sok samacharr! Me li ti kone ki li ti bizen enpe letan pou met so mama dan lekol. Me pou lemoman ti ena enn zafer ki ti pe fer so leker bat dan mole. Li ti bizen al rann vizit so tonton Karam, gran frer so mama ki ti, dan lepase, enpe kouma so anz-gardien.

Tonton Karam ti al pioner pandan deziem ger-mondial e kouma li ti enn gran debrouyar li ti reysi vinn enn serzan dan larme Britanik. Depi so retour dan vilaz, li ti vinn senbol progre e konesans. Enn selfmedmenn, li ti refiz koutim e manier koze lezot dimoun. Bann zenn ti kontan dir ki enn bonom Angle ti finn rant dan so vant. E lor la li ti kwar ki li ti kapav enpoz disiplin militer dan lavi sivil. Pou Medavi, Tonton Karam ti enn lespri ki ti kapav kas somey-somey dan lakel lavi vilaz ti pe deroule. So lizie ti kouma foglait dan brouyar; li ti trouv seki lezot lizie pa ti pe trouve; li ti kapav dekouver seki pou lezot ti ankor dan marenwar. Li ti diferan. Medavi ti kone ki kouma li ti pou paret divan li, li ti pou koumans lir bann detay lor li ki ti pou met li touni. Li ti per ki so tonton pa ti pou trouv li ase evolue, ase diferan ar lezot. Fale pa ki so tonton ti santi ki li pa ti finn fer ase progre; ki li ti finn fel; ki li pa ti finn tous bit ki so tonton ti finn fixe pou li.

Koze ki long! Kouma li ti paret divan so tonton, li nek ti zet enn koudey lor li e Medavi ti santi ki so lenz pa ti korek, so seve pa ti bien pengne, so mobilet pa ti lave, so soulie pa ti brose.

Li ti anbras so tonton ki, komdabitid, ti pe lir enn vie numero "Readers Digest". Lor enn ti lata kot li, ti ena enn vie diksioner ek enn vie liv gramer Angle ki li ti amenn ar li depi lot-pey. Li ti lir ar enn pengn fen. Okenn detay pa ti sape mem si sa ti pe pran li dis minit pou lir enn paz. Parfwa li ti telman konsantre lor detay bann mo ki li ti bliye get sinifikasion bann fraz, ousa paragraf, ousa pasaz.

Enn entwision. Medavi enn kout sek ti koumans konpran lafors so tonton dan vilaz. Bien souvan li pa ti mem sey konpran ki ti pe pase. Enn ti detay frap li. Ala eskiz ki li ti pe rode pou monopoliz konversasion ziska ki tou dimoun, fatigue par enn avalans parol ki person pa ti pe konpran, ti donn li gagne. Ti detay ensinifian ti fer tonton Karam vinn king dan fami e dan vilaz.

Zot regar ti rekrwaze. Tonton Karam ti realize ki Medavi ti finn bien sanze. Ti ena enn ti zekler rebel dan so lizie. Ti bizen krak so lalinn vit-vit, anpes lopoziyon grandi.

- Al bengne! E prepar twa pou hawann.

- Awann!

- Pa awann. Hawann.

- Pa oumem ti pe dir ki tousa bann siperstision zis bon pou saret salte?

- Gete mo garson. Pa parski ou finn lir gran-gran liv, pa parski ou finn viv dan Kapital, pa parski ou finn zwenn sipa ki gran-gran dimoun ki ou pou zet nou kiltir dan latrinn.

Sa swar la Medavi, malgre fatig, pa ti kapav dormi. Li ti azite, ti tourn agos-adrwat, ti tourn lor ledò, tourn lor vant; ti gagn so, donk ti tir moulton; ti gagn fre, donk ti ris moulton ziska manton. Bann zimaz mouvman te ti swiv enn deryer lot. Li ti santi ki so lavi ti pe deroule dan enn bobinn fren-perse dan enn trou san fon. Pa fasil! Dimoun ki pourtan li ti mari kontan ti pe vinn so gard-prizon. Ti bizen tir.

Barlizour pal-pal ti pe desinn so nesans dans les. Lor sime, enn silwette ti pe pous enn moubilet pou pa kas somey kok lor pie zavoka. Ti bizen efase refer. Pli tar, ler bann premie lalimier ti pe aroz lorizon, moubilet la, ki ti pe sarye dezespwar ek lespwar Medavi, ti pe fons dan direksion soley levan, dan direksion enn nouvo eseyaz. Pa fasil.

KONFESION SHARAM

- "Mazeste, prepar ou. Dan kenz minit seremoni pou beni ou kouronnan pou koumanse."
- "Fer tou dimoun sorti al pran zot plas."

Sharam, gran lider enn nouvo rwayom pwisan ole detrwa minit trankilite. Li bizen res tousel. Li finn gagn laviktwar me ena enn ti gou amer parla ki pe anpes li zwir so sikse foul-foul.

Deor, enn gran lafoul zom, fam, zanfan finn fini rasanble depi boner gramaten. Dimoun partou. Lor pie, lor bann batiman, lor miray. Zot tou ole get ar zot prop lizie enn gran moman istorik kot Prens Sharam pou vinn ofisielman Lerwa Sharam I, Fanal Lanpir Soley Liner. Bann pret dan zot gran rob kouler safran pe alim sandal, bril lansan pou pous movezer. Kot lipie tron, zot finn enstal tou bann materyo ek lekipman lapriyer. Zot bizen beni tron la, sirtou beni dimoun ki pou asiz lor la, e si zot konn fer plezir zot kone ki zot pou dan bien. Kan tron ek hawann kounn marye pike, jab oblize kas pikan e rengn lor ek safran vinn eternel. Tou dimoun eksite; lafoul, bann diniter, bann envite espesial, bann reprezantan diferan group relizie. Sef protokol pe gagn kongolo. Tou dimoun santi zot plis enportan ki tou dimoun e pe rod asiz plis pre posib ar tron. Ena finn mem amenn zot zanfan malgre ki envitasion ti bien presi : kart la ti valid pou zis de dimoun, Madam ek Misie. Komdabitid sakenn pe rod so bout e depi bien zenn bann zanfan bizen aprann sa.

Prensipal konseye sekirite pe yam detrwa ki dapre so ransengnan zame ti dan kote Prens Sharam. Zot ti toultan pe mars ar lopoziyon. Lor vites zot finn sanz mouyaz. Bizen kompran zot. Lavi dir. Bizen konn vey tonbaz. Samem apel lentelizans. Lotorite pe fer so travay; lafoul eksite; bann diniter pe transpire; lansan pe sey pous loder; petal fler pe kwi ar saler. Bann pret pe ale-vini. Zot lotorite pe kontrol baz. Me lwen laba, deryer bann pie, deryer bann batiman, lwen dan fon lor enn kolinn enn lamas imans entousab pe sey devine ki pe pase. Zot kone ki pou zot, lerwa vini, lerwa ale, nanye pa sanze. Finn deklar Plas Kouronnan zonn enterdi pou zot me kouma tou dimoun zot kirye, zot anvi kone ki pe pase, kouma douniya pe deroule. Dimoun bizen fennsifer.

Sharam pe reflesi. Kikwa Sharwann ti ena enpe rezon. Pa kapav bliye ki Sharwann, Lerwa rwayom Dife, ti enn gran entelektiel, enn gran patron lar, enn dimoun ki ti pas laplipar so letan dan so prop libreri, libreri plis ekipe lor zot planet. Bann dirizan lezot planet souvan ti pe vinn get li pou gagn so konsey. Me pa ti ena plas pou de lider. Swa Sharwann, swa Sharam. Pli for, pli malen ti bizen balye karo. Pa gagn drwa les emosyon dominn lazezon. Sharwann ti investi dan kiltir. Seki investi dan zarm limem pli malen. Pov Sharwann. Pourtan pa ti fasil. Lepep ti kontan li. Me zot ti vinn mou parski zot lider ti tro protez zot; ti donn zot labitid gagn foul konfor san gran zefor. Sharwann so bonker finalman ti anpwazonn so desten.

- Mazeste, larenn pe dimande si ou finn pare.
- Dir li mo vini la.

Larenn Shidjouta ti zwe enn gran rol dan sa zistwar la. So temwayaz ti vir lopinion piblik anbalao. Temwayaz? Sharwann ti kapav fer enn zafer parey? Shidjouta ti rod sikann ar li? Pa enportan. Ti bizen itiliz sitiasion la e Sharam pa ti tike ditou. Ti bizen chombo lokasion la e li ti chombo li. Dan Rwayom Dife, viol ti konsidere kouma pli gran krim parski sivilizasion Sharwanntann ti rezoud boukou problem ant de sex. Sharam panse ki li pou bizen dimann so bann konseye gete ki bann pratik bizen mentenir ek ankouraze dan nouvo rwayom planeter kot tou bann frontier politik finn fini efase. Kimanier pou efase

bann frontier sosial? Ki pou fer ar bann entousab? Kimannyer Sharwann ti rezoud sa problem la?

Larenn akonpagne par so bann damdoner rantre. Li kouma lesiel kan tou bann zetwal ek bann satelit kominikasion alime-tengn, alime-tengn; kouma enn fedartifis ar kouler mazik. So bann bizou provok leklips lizie. Pou Sharam pa ena katakata. Tou bann mwayen bon pou rant dan bit. Li kone ki rimer ki pe fane lor Sharwann fos net me li pou servi sa zarm la pou konsolid so pouvwar. Pa ena plas pou konsians.

So larenn trap li bradsou e zot sorti. Lafoul deor akeyir zot ar kriye, aplodisman, sonn-petar, jal-dolok, ravann-maravann. Lepase finn efase. Sharam get otour li, fer enn sourir. So sourir pa pou personn me pou so ti ezitasion talerla kan li ti pe reflesi lor sipa bizen, sipa pa bizen. Li sakouy so latet dousman. Lafoul kriye, sote-pile. Me li pa pe kominik ar personn. Li zis pe panse: seki gagn lager limem li ekir istwar. Malsans pou twa Sharwann. Dife ki pirifie finn vinn dife ki brile.

BOURRBAN EK RENAR

Tou dimoun dan landrwa ti pe dir ki Bourrbak ti enn lakrem kouyon e si kouyon ti enn laliann li ti pou so kanbar. Li vre ki li ti pe fer bann zafer drol ki ti pe fer mwa gagn riye. Par ekzanp enn zour li ti lor pie koko e li kriye "mo zete?". Mo ti kwar li ti pe zet enn grap koko. Mo dir wi. De segonn pli tar li ti pe dibout divan mwa. Kouma enn sat li ti tom lor so de lipie.

Li ek Renar ti al lekol ansam. Bourrbak ti toultan deryer midi e konper Renar ti divan-divan. Renar ti enn gran malen, debrouyar, triyanger, mardayer. Si li ti trouv sime zegoui difisil, san ezite li ti pran sime zeping e finalman li ti rant dan so bit. Bourrbak li, li ti kapav aret enn tren pou les enn kabri travers rel.

Plitar Renar ti rant dan biznes e koumans fer politik. Bourrbak li, li ti marye ar so vwazinn vev pou okip bann orfelen.

Toulede ti ena mem pasion: foutborl. Sakenn ti ena so prop lekip: Bourrbak 11 ek 11 Renar. Lor laplenn zot ti kouma sat ek lisien me lor lafors zot ti toultan dan balans. Enn gagne enn kou e lot gagne lot kou me toultan par enn ti lekar. Me ant sa de lekip la ti ena enn gran diferans. Renar ki ti ena kas ti aste tou bon zwer dan landrwa. Dan Bourrbak 11 bann zwer kouma antrener ek siporter ti galoup pou lamour foutborl. Dan gagne kouma dan perdi zot tonbe-leve ansam. Sa ti fer Renar trouv zekler. Li ti bizen trouv sime pou kas konte bann bourrbak. Kouma li ti bien cham ar bann dirizan politik ek federasion foutborl ki li ti pe finanse ar so prop lamone, li ti fer pas enn regleman pou enterdi bann lekip kot bann zwer tro pros. Enses dan foutborl li enn zafer imoral. Pa kapav tolere. Bann bourrbak zot ti dan mem ti landrwa; parfwa vwazen; parfwa fami; setaki ti konn setaki. Dapre nouvo regleman zot relasion foutborl ti ensestie, bien malang, kont moralite piblik. Dimoun pros pa gagn drwa bat boul ansam.

Bann bourrbak ti oblize kas bann, disoud zot lekip. Ennde ti gagn plas dan segonntim 11 Renar. Bann match ti vinn mos, mosad, rann. Malgre ti pe pey dimoun pou ranpli stad, graden ti toultan vid. Marsan pistas ek dalpouri ti prefer kontinie biznes lor Laplas Lagar.

Eleksion ti pe koste. Normalman bann bourrbak pa ti kas latet parski tou dimoun kone seki met for ti gagn for; bone blan ti ranplas blan bone; blan bone ti ranplas bone blan.

- "Virkitourn-tournkivir", Bourrbak ti kontan dir.

Enn tanto plen lete kan fey lor pie refiz bouze telman letarzi li nisa, detrwa bourrbak ki ti pe zwe romi dan zot klub (Bourrbak 11 ti vinn Lasdepik Kahanke). Enn ladan dir enn kou san panse:

- Kifer nou pa met Bourrbak pou reprezant tou bourrbak?

Kouma lapipi koze la fane: Enn Bourrbak Pou Tou Bourrbak. Ler Renar tann sa koze la, li kas enn gran riye. Pa dir mwa! Bourrbak dan Lasanble Nasional? Ki sa pei la pe devini?

Bourrbak pa ti pou aksepte poz kandida. Li ti prefer okip so fami ki ti pe grandi. So madam ti anwadfami. Me ler li ti tann koze foutan, gra ek ensiltan li ti desid pou manz ar Renar. Akoz so vantar Renar ti grat ledò maler. Mach la ti enn dror. Kofor (senbol Renar) ti gagn so depite landrwa e lantonwar 'si ti reysi eli so depite. Bourrbak ti rant dan konsey. Samem koumansman so maler.

Li ti oblize zwe ewe. Lor laplenn Renar; dapre lord ek regleman Renar-Pawer. Dousma-dousma Bourrbak ti koumans perdi so idantite. Li nepli ti kone ki vre-vremem li ti ete. Bann bourrbak 'si ti koumans trouv flou. Renar koumans ramas zot dan so kofor, met zot dan so pos. Ler Bourrbak koumans realize ti deza tro tar. Li ti fini perdi dan lakour kouma dan karo.

Enn tanto ler li retourn lakaz enn gran sok ti atann li. Ni fam, ni zanfan. Lor latab enn zafer bizar. Enn let ouver e lor let la enn lantonwar an kristal anbalao. Ar so koup anba ek so pasaz lao, li ti kouma enn santral nikleer. Li avans lantonwar pou lir let la.

“ Bourrbak mo koko,

Lontan mo ti ena mo Bourrbak, enn dimoun extra. Aster li finn vinn renar. Ayo, mo Bourrbak finn fonn. Si to zwenn li, dir li nou kontan li, nou bizen li me pa renar dan lapo bourrbak.

Kontan twa!

To bieneme”

Ar lakoler li trap lantonwar ki al kraz lor miray dan enn lamizik lanterman.

E depi sa zour la li ti koumans bwar. Li pa ti bizen lantonwar parski li pa ti aste larak par topet me par lit.

Enn swar bann vwazen ti tann enn eksplozion. Zot ti kwar ki kikenn ti sonn enn kanon pou fer lisien sove.

Lelandime gramaten ler servant rantre li ti trouv Misie Bourrbak dan enn basen disan, enn revolver akote.

FENNSIFER

- "Rachel, si to fer bon zanfan, nou pou amenn twa fennsifer, Dimans."

Sak fwa ki mo ti tann sa kalite koze la, mo ti santi ki ena marday. Toule-zan ver mem peryod depi ki mo ti koumans rapel, nou parwas ti organiz so 'fennsifer aniel'. Mo mama ek mo papa ti de mam enportan dan komite parwas. Amizir fennsifer ti pe aproz, eksitasion ti pe monte; komite parwas ti pe zwenn pli souvan e Monper ti pe pas boukou letan kot nou parski nou lakaz ki ti ase gran ti servi kouma kartie zeneral organizasion fennsifer. Parfwa kan mo papa ti pe boude, mo ti gagn lenpresion ki pa zis fennsifer ki ti pe atir Per Christophe kot nou. Mo mama (so nom Madras ti Parvedi e so nom batize ti Ghislaine) ti toultan kone kimanier fer riye touf koler.

- Non do ta, li pa enn Tartif.

- Normal to pou pran so par.

- Ki pran so par? Si li bouz traver, mo tay so palto ... so soutann mo'le dir.

Enn riye for kouma loraz travers lagorz mo papa. Tansion ki ti pe menas armoni ti fizet. Apre sa mo pa ti tann nanye plis lor sa topik la. Sak fwa mo papa ti get Per Christophe, li ti fer enn sourir. Koumadir li ti pe get mo mama tay-tay so soutann.

Dan group organizater fennsifer, ti ena enn madam anviron karant-an ki pli tar ti fer mwa pans Wife of Bath. Li ti bien portan, enn labous bien sexi. Enn ti fant ant de ledan divan ek enn ti tourdey ti donn li enn sarm spesial. Sa madam la ti konn fer zom dans tig.

- Fode pa to per zot, Rachel. Kan to vinn gran fer kouma Matant Hortense. Fer zot trouv zekler.

- Hortense, pa met move lide dan latet sa piti la, mo mama ti kriye.

- Ghislaine, enn tifi douz-an bizen konn bar gorl e fer sa bann zans la rente.

Matant Hortense ti enpe sef sirk dan rakont jok sale. Amizir letan ti pe pase e ti bizen fer vit parski zour Z ti pe aproz, so bann zistwar ti pe vinn sitan sale ki parfwa mo mama ti oblize trouv enn exkiz pou dir mwa al dan mo lasam. So lavwa ti telman for ki mo ti pe tann tou. Me mo pa ti pe konpran kifer tou dimoun ti pe riye. Parfwa zistwar tris fer gran dimoun riye, pa vre? Tanzantan Per Christophe ti fer sanblan zene me Matant Hortense pa ti larg li.

- Ki ou fer pou deblok ou leren Monper?

- Hortense to pou al brile dan dife lanfer!

- Omwen laba ena enpe saler.

Tou dimoun ti riye. Bien pli tar ki mo ti konpran kifer.

Mo kwar fennsifer la ti enn sikse parski tou bann responsab ti zwenn apre fetdenwi pou selebre. Ti ena detrwa boutey (don bann bienfeter) ki pa ti gagn kliyan. Pli tar mo ti konpran ki bann organizater pa ti met zot dan sirkwi parski bon kiksoz pa kapav servi pou nourri koson. Omilie lanwit ler mo somey kase mo ti tann lavwa zom-fam dan lazwa. Lelandemen ti ena enn ta boutey vid dan salon. Mama ti pe plengn malad-latet.

***

Mo ti grandi dan lanbians fennsifer. Mo ti fini par kwar ki lavi ti enn gran fennsifer. Ler mwa ek mo frer ti fini nou letid liniversite e nou ti vinn seki sa lepok la ti apel bann gradie (aster dimoun prefer servi mo kouma profesionel, konsiltan etc.) mo mama enn swar ti dir nou ki aster ki li ti finn vinn lib, li ti pe rant dan politik. Pa kone kifer, mo papa ti foul dakor ki so madam fer politik. Mo ti ena enn ti soupson ki sa ti sel fason pou li gagn enpe lape dan lakaz. Amizir laz rantre, mo papa ki ti enn tabardenn ti pe vinn trankil e mo mama ki ti trankil ti pe vinn tabardenn. Enn zafer ormonn dapre mo frer.

Donk mo mama, enn Madras batize, ki ti sanz relizion pou marye ar mo papa, ti rant dan politik ... parski sa lepok la ti ena enn mouvman plas rezerve pou bann madam dan sak parti. Ti bizen trant poursan depite-madam, trant poursan minis-madam, trant poursan permsek-madam. Trant poursan ti vinn enn sif mazik. Mem mo pa ti tro dakor ar tousa mo ti prefer pa dir nanye parski mo sir mo mama ti pou dir ki mo reasion anti-fam ti akoz mo ti lesbienn. Sa ti toultan so gran argiman kan mo pa ti dakor ar so lide politik. Me mo bizen aksepte ki anzeneral so lide lor diferan oryantasion sexiel ti bien progresis. Li ti zis sagren ki mo pa ti pou donn li 'zoli-zoli tizanfan'.

- Mo va adopte 'Ma!

- Pa parey!

Peryod eleksion zeneral ti enn maha-fennsifer long-dire. Oriflam, bandrol, sante swa-dizan angaze, video-klip, miting, dek briyani, tonbola, tirazosor. Lepep admirab ti dan mangann. Bann zafer bizar ti vinn normal. Bann ki yer ti lao-lao lor zepol lepep, pe grene kouma fri kont-sezon. Pir ki tou, enn kandida-madam ti pe apel so adverser, enn kandida-zom, 'famdelane'. E lafoul ti pe sote-pile, sante-danse: 'ipipip famdelane; ipipip famdelane ...'

Drol! Pa ti ena trant poursan lider-parti-madam? Zom ti pe kontrol partou.

- Aret tir lay, Rachel! To nek rod lipou poul.

Mo mama ti vinn Madam Minis Zafer Fam ek Fami. So bidze ti pli finn ki papie mouslinn, preske transparan kouma selofann. Me mo papa ti ere parski preske zame mo mama ti lakaz. Me enn zour Madam Minis ti rant lakaz ar laraz. Li ti zour so Premie Minis e ti donn so demision.

- To ti ena rezon Rachel. Bann zom kwar ki nou bann poupet doukia! Mo kwar mo'si mo pou vinn lesbienn.

Mo papa ki ti pe lir lagazet, sap lor so sez tonbe.

Lane ale, lane vini, lavi ti pe deroule kouma enn ti kanal dilo ki sarye ti lapli depi montagn ziska lamer. Mo ti bliye fennsifer net. Enn gramaten boner telefonn ti sone.

- Rachel, to kapav vinn lakaz?

- Ena problem 'Pa?

- To mama ... dan so somey.

Ala fennsifer rekoumanse! Depite, minis, ansien koleg ki ti disparet, zournalis-mersener ki ti fann labou lor li ... anfen zot tou sa bann dimoun onorab ek admirab ti pe fer lake pou poz enn kouronn fler kot so lipie. Mo mama dan sel sari ki mo papa ti donn li (li ti donn enstriksion anvlop li dan sa sari la zour so dernie vwayaz, sirtou ler pas legliz) ti kalm lor so kanape. Enn kou mo ti kwar ki li ti leve pou fou enn klak Premie Minis ki ti fer tou dimoun avanse pou li depoz enn kouronn fler kouler so parti. Ti mo limazinasion sa!

Si li ti fer li, mo pa ti pou trouv sa drol. Samem apel Parvedi-Ghislaine.

Oktob 2003

SO SEMBOU

Tamby fer enn rev. Divan so lizie kot lipie enn larkansiel, ena enn sembou an lor masif, dekore ar diaman ek perl rar. Sembou la ki plen ora ar dile ek dimiel koz ar li.

— Tamby, Tamby depi lontan mo pe rod twa. Degaze vini koko avan mo dile kaye, ... avan mo dimiel vinn rans.

Ler so somey kase Tamby tann so prop leker bate telman eksitasion finn may li. Li sir aster li pou koumans viv enn lot lavi. Enn lavi extra. Plis nisa ki dan fim jalsa. Dile ek dimiel agogo dan sembou an lor masif dekore ar diaman, ribi, safir, mama perl.

Boner gramaten, avan soley poz so lalev lor lorizon, san mem dir so fam, Savitri, ki li pe ale, san mem verse pou get Trishni dan so ber, Tamby trap sime zegwi, fons drwat pou rod larkansiel spesial sembou laba kot soley al bwar dilo. Eksitasion angourdi so lespri ki pe rev douser zwisans ek zwisans douser. Nanye nepli ekziste apart li, li ek limem. Fini traka, fini problem, fini lamerdman!

Ep! Lor so sime enn gorz profon koup antraver. Ler li verse pou gete li gagn vertiz. Li kone li bizen desann dan vant marenwar pou ki apre li mont ver lalimier. Li chombo so kouraz ar de lame e koumans desann. Brans ek rasinn donn so lipie mordan, anpes li glise; fey lalwes ek pikan loulou rey-rey so lapo. Li kontinie mem so ladesant. Ler li ariv anba, nouvo problem lev latet. Larivier rapid; kouran for. Otour li enn ta ti kaskad e lalimier soley pe desinn larkansiel ar lapousier dilo. Li get kot zot lipie. Peyna sembou. Ki pou fer?

Bizen travers larivier e remont lapant. Tamby santi lafatig kabos so ledou, kraz so zepol me rev sembou an lor masif, rev zwisans eternal remont so moral. Li rode, rode, rode ziska li zwenn enn landrwa kot bann ros andeor dilo permet li traverse. Li trouv enn santie ki dimoun ki vinn lapes kamaron ousa ki vinn sers lerb servi. Li grenpe-monte lantman. So zefor mwen fatigan. Andire li pe gagn labitid fer zefor. Ler li ariv lao lor rebor gorz, li vire pou get deryer. Enn trou nwar. Li pa konpran kouma li finn reysi sap ladan.

Li get drwat divan li dan direksion soley kousan. Lwen laba li sir li pou trouv so sembou an lor masif, sembou ranpli ar dile ek dimiel. Li kontinie so traze, travers montagn, vale, dezer. Enn pa swiv lot, li kontinie so larout. Li zwenn larkansiel par ta me sembou nayba. Li kontinie, kontinie, kontinie ... Lor so larout li zwenn boukou dimoun: madam, misie, tifi, garson, zenn, vie, bonom, bonnfam.

Enn zour li zwenn enn sadou ki fer li aprann par ker enn long mannta. Zoli mannta me rev sembou kas tou pake. Li kontinie so resers. Li avanse mem. Fatig aster fer bay ar li. Li trenn so lipie pou marse.

Drol! Kouma enn larou ki finn fer enn foul letour, li trouv divan li seki li ti kit deryer li. So lakaz. So lipie nepli tini li. Li tom pouf kot rasinn dan lonbraz so pie lila. Li perdi konesans. ...

Dan enn demi lizour li tann poem sadou:

LALIMIER

1

Dan lizie kler mo bieneme mo kontanple to lalimier,
Dan transparans so lizie kler mo plonz mo nam dan profonder;

Dan profonder so transparans mo rod partou to lalimier
Me transparans so lizie kler li laparans to lalimier.

2

Dan sourir kler mo de zanfan mo rod konpran tou to grander;
Dan inosans zot sourir kler mo plonz mo nam pou dekouver
Kot lenerzi to lalimier pran so nesans dan liniver
Me inosans zot sourir kler li laparans to lalimier.

3

Dan lesiel kler mo get soley pou apresie to lalimier,
Dan so pwisans enkandesan mo plonz mo nam pou rod trouv kler;
So lalimier enkandesan bril mo lizie, tengn lalimier
Pwisans soley li laparans vre lalimier nou liniver.

4

Dan sante kler zwazo kouler mo sey atrap to lalimier;
Dan rezonans zot sante kler mo plonz mo nam pou sey trouv kler;
Dan lalimier zot rezonans mo rod partou tras to grander
Me rezonans zwazo kouler li laparans to lalimier.

5

Dan parfen kler bann fri ek fler mo sey mazinn tou to grander;
Dan lekzistans zot parfen kler mo plonz mo nam dan profonder;
Dan profonder zot lekzistans mo sey tchombo to lalimier
Me lekzistans zot parfen kler li laparans to lalimier.

6

Pardon Senier, dan tousala mo pa finn trouv to lalimier.
To lalimier li ti lamem, me mo lizie pa ti trouv kler.
To tousala, to plis ki sa. Pou konpran sa bizen leker.
Bizen senser pou dekouver vre lalimier nou liniver.

Malgre so febles li fer enn zefor pou ouver so lizie. Enn zimaz flou dousma-dousma vinn pli kler. Kot so latet enn zoli fam, so tibaba dan so lebra pe priye, pe dimann Bondie sov so lavi. Savitri? Wi Savitri ek Trishni dan so lebra pe vey li, anpes maler may li dan lak. Touse letan la so sembou an lor masif, dekore ar diaman ek perl, ranpli ora ar dile ek dimiel, ti la koste ar li me li pa ti konn gete.

Me 2003

LANTONWAR

KOUMANSMAN RATE

Pou tou dimoun enn lantonwar se enn enstriman ki nou servi pou transfer enn likid depi enn resipian ziska enn lot. Dan laboutik Kaptann ti servi enn lantonwar monte lor enn laponp pou tir dilwil depi enn barik e avoy li dan enn ferblan pou servi kliyan; dan lakanbiz ti servi enn ti lantonwar plastik pou vers trwa topet dan flakon spesial ki Tonton Kontantapsozafer ti donn mwa toule-tanto pou al sers so meksinn; mo mama ti servi lantonwar pou vid dilwil dan boutey ousa petrol dan lalanp. ... Mo mama ti osi kontan dir ki nou vwazen Tonton Soopaya ti bwar kouma enn lantonwar. Li ti vinn koumadir pandil nou sime. Ler li ti pas kot lakaz mo mama kriye: "Zanfan, finn ler pou al fer devwar. Tengn sa televizion la! Finn fini set-er." Labivet dan kwen lari ti oblize ferme zis set-er. Tonton Soopaya balot-balote retoun lakaz, bat so fam, al dormi. Bien zenn so lefwa ti vinn konpot. Zour so lanterman mo ti kwar ki so fam ti pou montre so soulazman. Me non. Li ti plore parey kouma enn fek-vinn-vev ti bizen plore.

Me expresion *pas dan lantonwar ousa tas dan lantonwar* ti pe manz mo krann red. Pa ti pe gagn lizour. Bernadette, pli vie libreri dan landrwa, pa ti pe kapav donn mwa enn repons kler. Mo ti konpran *pas dan ben, pas dan pake, tas lor poto, tas dan sek* ... Me mister total otour *pas dan lantonwar ek tas dan lantonwar*.

Dan nou landrwa - (Kifer mo dir landrwa me mo pa dir vilaz, lavil ousa pei? Parski mo landrwa ti vilaz, lavil, pei, rezion, kontinan, planet melanze.) - ti ena pli gran varyete dimoun ki ena varyete plant dan zarden Pamplemousse. Kikfwa li vre ki Bondie ti fer Moris avan e lemonn apre. Pou seki konn gete, mo landrwa ti enn katalog kot ti ena tou kalite spesimenn rar ek komen, komik ek trazik, fos temwen ek vre temwen; enn ansiklopedi pou etidie konportman. Par egzanz, dan paranz mo lakaz ti ena ... Taler mo rakont zot.

Ena dimoun koumsa. Depi zot nesans mofinn protez zot. Ena koz koze desten, ena dir ki sa bann dimoun la zot marsand zot maler. Pa kone ki vre, ki fos. Enn zafer ti paret kler. Anita Napani ti tas dan lantonwar dapre mwa me Bernadette dir mwa li pa dakor. Zame mo rezenbe kan Bernadette dir kiksoz. Li finn viv plis ki katroven-dis banane; li finn konn boukou deroulman, boukou marday 'si.

Anita pa ti al lekol parski so mama ti bizen li pou vey tibaba; bien zenn li ti zwenn tase dan sime kann - sirdar ki ti may li pe koup latet kann pou donn vas manze ti fer li gout so prop lazistis e sa pa kapav dir person; li ti marye me lelandime ti retourn li lakaz mama parski marsandiz pa bon; enn sans lizinn ti pe ouver enpe partou. Malgre ki sak kenzenn li ti met pous pou pran lapey, li ti bon dan travay. Me ler li gagn karant-an so lizinn ti ferme e li ti tom lor lapay parey kouma enn fwa dan sime kann.

Misie lemer ti dir ki li pou bizen retourn lor ban lekol pou aprann enn nouvo travay. Zame li ti lor ban lekol. Kouma li ti pou retourne? Aprann nouvo travay? Nouvo masinn konplike? Karant-an?

De zour pli tar so lekor ti pe anpandan ar so sari maryaz lor enn brans pie mang dan bor sime kann kot enn fwa sirdar ti fer li santi pwa pinision.

- Ou pa trouve Matant, li ti rant dan koup lantonwar me li pa ti kapav pas dan ouvertir tinel pou desann ver enn lot lalimier?

- Non, mo garson. Li pa ti reysi rant dan koup lantonwar; li ti tom akote. Pa mem zafer. Kikfwa so nesans mem ti enn erer. Arive sa! Les mo rakont twa seki ti ariv Molol.

- Molol?

- To pa konn li. Nek ekoute. ... Molol ti enn zanfan inik, gate-pouri so paran ki ti dan extra-bien. Enn zour li ti pe zwe dan lakour. So boul ti roule, al dan sime - kikenn ti bliye ferm laport lantouraz. Zanfan la galoup deryer so boul. Enn loto ti pe pase atout vites ... Molol pa ti pase, ni tase. Li pa ti ankor mem koste ar lantonwar. Bliye to lantonwar, mo garson. Lavi pa enn lantonwar. Li enn boul ron lor enn laplenn kare. Toultan mo bonom ti pe dir sa.

Bernadette riy so riye spesial kan li trouv kiksoz komik divan so lizie. Kan sa arive prefer pa rod plis parski so riye vinn pli for e kouma enn lapipi tou dimoun pou gagn riye.

Me doutans ti res dan mo latet. Mo pa ti 'le tir dan mo latet ki lekzistans li enn lantonwar kot swa nou pase, swa nou tase. Ena so letan dous kan nou naz dan koup lao; ena so letan dir, difisil, plen ar tourman ler nou desann dan koulwar sere kouma orfelen dan lasemine-dinwar-partou; ena letan lespwar ler lalimier koumans pwente dan fon tinel; ena letan selebrasion ler anfen nou rant dan nouvo lalimier, retrouv balans, lazwa ek dinite. Si nou pa kapav rant dan pasaz sere, nou bat-bate ziska nou koul dan fon koup e tas lor parwa; si nou finn rant dan pasaz me nou pa konn trase, dinwar touf nou e nou tas dan zwen.

KOUMANSMAN LAFEN?

- Get sa bwat la! Lantonwar finn bouse.

- Lantonwar pa bouse, 'Ma.

- Mo dir twa.

Ler mo al gete mo fer mo fanor. Sirman tenk la finn plen e petrol pe refoule.

- Gete si to pa'le kwar.

Mo verifie tenk lalanp petrol. Li vid. Mo get dan trou lantonwar, mo trouv lot kote. Mo met dan direksion soley e enn reyon lalimier rant drwat dan mo lizie. Drol sa! Enn lot zafer drol. Ler mo apiy koup lantonwar lor mo lizie tou bann zafer dan lot bout pasaz paret pli piti. Mo vir lantonwar anbalao e tou vinn pli gro. Mo met lantonwar anba robine. Enn gout dilo pa pase. Mo mama dir mwa,

- Amenn sa kot Ton Paya; dir li zet enn koudey. Sa lantonwar la pou fer mwa vinn fol.

Pou nou dan landrwa, Ton Paya ti enn enzenier ferblan. Li souy so linet ar so pous, ekzaminn tou bann pwen lasoudir; plonz lemesan lantonwar dan enn kivet dilo pou gete si

ena fit. Bann tiboul ler monte par santenn. Mister. Ton Paya grat so kokorong. Enn zafer bien drol. Bizen pous jab. Li fer enn lapriyer. Avoy lemesan lantonwar lor miray e olie li tom anba ar enn son lamok kabose, li koumans benn ar vites ek lafors ogmante. Li flonn lao, anba, agos, adrwat, sirlekote. Enn danze piblik kouma bal perdi. Mo plonz dan enn barik pandan ki Ton Paya ranpe al anba enn ti latab. Komie letan nou ti bos tayt sakenn dan so kwen, mo pa kone. Me seki ti extra se ki lantonwar dan so vwayaz ant plafon, sali, miray ek bann diferan obze ferblan ti pe zwe lamizik. Enn lamizik melanz kot jaz, sega ek bangrra pe rann zariko alamanier Thelonius Monk.

- Beta, ena movezer ladan! Nou al get Mame Singa; dir li tir so roten bazar pou fer movezer fane.

Me lamizik lantonwar pa'le arete. Okontrer bann lezot lartik (larozwar, bake, kivet, ferblan, seo, touk, lamok, goble, lasiet, bwat ek lezot) koumans enn bale modern sou direksion lantonwar.

- Ton Paya! Oja ousa mazik?

- Mo kwar mazik, beta.

- Nou'nn tas dan lantonwar, tonton.

- Non beta. Nou'nn gagn nouvo profet. Anou swiv lantonwar.

San atann lezot, li koumans trase parey kouma lantonwar. Vie bonom Paya fer koustik oralanti, mars lor plafon, sote-tourne kouma enn boul tennis.

- Vini beta. Fasil mo dir twa. Nek les lagam sarye twa.

Enn vag son ritme sarye mwa. Mo monte, mo desann, tourne-vire dan lezans zwisans prop. Ki ti pou dir: senfoni lantonwar ferblan?

San atann, enn kout sek, lemesan lantonwar aret so vals, zet so lekor dan mo lame. Tou mouvman bale arete. Ton Paya dir mwa:

- Degaze, met li anba robine, gete si li'nn debouse.

Mazik fonn. Dan mo lame ena enn lantonwar senp kouma nenport ki lantonwar. Mo retourn lakaz, met li dan lame mo mama. Li met so tib dan tenk lalanp e so koup aval petrol ar lapeti ziska ki boutey sek.

LAFEN ZWENN KOUMANSMAN

Bien bizen al koz ar Bernadette. Mo bizen rakont li zestaz lantonwar petrol mo mama. Ki bizen fer kan lantonwar vinn sef sirk; kan lantonwar tap tanbour, fer bake danse.

Bernadette ti dan so lakwizinn, pe prepar kat-kat friyapen.

- Asize mo garso. Enn timama kat-kat pou pare. To manz enpe.
- Mo pa fen. Mo gagn traka.
- Traka? Enn zenes frengan kouma twa? Ki traka?
- Lantonwar!
- Ankor lantonwar?
- Mo'nn tas dan lantonwar.
- Non. Lantonwar finn tas ar twa... To kone, mo garson, enn lantonwar li rann tou seki li pran. Okontrer li donn enpe plis. Li rann servis. Laplipar dimoun nek konn pran me pa konn done. Mo kwar lantonwar petrol to mama ti ole dir twa sa.
- Kouma ou kone? Mo pankor dir ou.
- Mo kone, samem tou. Lantonwar pe dir twa fer kouma li. Zwe lamizik pou fer lemonn danse, met lazwa dan leker. Lavi li pa enn lantonwar. Li plito enn boul ron lor enn laplenn kare. Me ar to lespri lantonwar to kapav fer diferan form ek kouler sante, danse ansam.

REKOUMANS PAR KOUMANSMAN

Si Anita Napani ti apel Enapani; si Misie ek Madam Enapani ti panse ki tifi kouma garson ti bizen konn lir ek ekrir zot lang maternal e gagn bon ledikasion; si sirdar pa ti servi pouvwar labraget; si lamour ti lib ek responsab, enn zenn ti madam pa ti bizen met pandi ar so sari maryaz. Si ti pran prekosion ferm laport latouraz e si sofer ti roul dousman e ar prekosion ti Molol ti pou vinn gran Molol. Si ...

Pourtan lantonwar ti la tou sa letan la. Li donn tou seki li gagne e azout enn ti plis lor la. Pa kapav tas dan lantonwar. Kan pas dan ben lantonwar, nou vinn pli gran, pli for si nou kontan done.

Mo kwar mo'nn konpran aster. Mo kapav koumanse kot bizen koumanse.

Zwen 2003

DOKTER KALIPALEND

Lontan, bien-bien lontan, avan ki ti donn li nom Jericho, nou planet ti apel Kalipalend e dan Kalipalend ti ena enn dokter ki tou dimoun ti apel Dokter. Pandan bien lontan so nom ti dan labous tou dimoun, mem bann ki pa ti tro kontan li, ziska ki enn zour ... Se so zistwar ki mo granper Iranah - Tata Iranah, nou ti apel li - ti kontan rakont nou pandan konze Desam kan saler lete ti obliz nou rod freser anba pie tamaren, dan bordir sime.

Dan lanwit so nesans, enn move koutvan ti sakouy lakaz lapay kot li ti pran nesans. Lelandime bann sime labou ti ranpli ar feyaz ek ti brans ki pa ti kapav reziste presion divan. Dan vilaz ti ena mem plizier lekiri, lakwizinn ek latrinn - bann ti marray frazil - ki ti zet lekor, dimann divan pardon. Bann pousari, exper lor lir lepase ek lavenir dan soufrans enn ti brans depaye ki finn tas dan labou, ti konvok enn pannchayt pou diskrit sinifikasyon sa evennman la. Ena ti trouve, parski ti ena enn sel zanfan ki ti ne sa swar la, ki bondie Kalipalend ti avoy sa zanfan la ar enn mision: kraz seki vie pou ranz seki nef. Ena lezot ki ti panse ki lesiel kot bondie la tanzantan ti pas vakans, kan li ti plen ar gomom dan fon dilo, ti pe anons danze: sa piti la pou devir tou. Li pa pou respe ni gran, ni ran. Ena mem enn parmi zot ki ti propoze ki bizen ferm so lizie pou toutan; fale pa less li gagn lafors pou fann pikan. Ler bizen vote pou decide ki pou fer ar li, enn vie pousari, sourd, aveg ek malad-malad - ki ti fini pran so pansyon depi bien lontan me ki ti enkapab res kot li, fou dimoun lape - dimann ki zot explik li ki pe pase.

Tousaletanla li pa ti tann nanye. Kouma pou explik enn vie fou aveg ek sourd ki ena enn gran problem ki kapav menas sekirite nou vilaz lor teren glisan dan bor ganndol. Tou dimoun seye me abba mem. Zero plonbaz. Ti kapav pa pran li kont me bann pousari Kalipalend ti per malediksion vie bonom la ki ti ena enn labous pli sal ki latrinn dok. Pou evit dezagreman zot ti decide pou azourn deba san pran desizion. Depi sa zour li ti vinn enn prensip fondamantal dan doktrinn Kalipalend ki kan gagn difikilte explik kiksoz ousa konpran kiksoz li ti preferab pa pran desizion, tansion pa kone ki kapav arive. Pli tar kan Kalipalend ti vinn Jericho, pou ki rezon personn pa kone ousa pa anvil rapel, mem prensip ti vinn verite sakre: fale pa tous kiltir ansestral, fale pa sanz labitid. Seki ti ete bizen ete ziska leternite. Tann dir ki lor tablet ki bondie ti ekrir bann komannman pou donn sef pousari siprem tousa ti marke kler-klar blan lor nwar ar laso me malsans divan ek lapli depi lontan ti fini efas lasazes klasik ... Konfizion zeneral koze par lizie, zorey ek lespri bouse ti zwe dan lentere ti baba fek ne enn swar koutvan ki ti gagn enn seke pou kontinie viv. Plitar so gourou ti rakont li sa e depi sa zour la li ti azout enn nouvo komannman ar laso lor ros nwar: ena enn bondie spesial pou Kalipalend.

So lanfans ordiner, san problem dan laferm so papa ti permet li apresie valer later parski se grasa prodwi later e travay so papa ki li ti kapav viv ase konfortab e al lekol ki sa lepok la ti konsidere kouma enn lix. Li ti enn bon zanfan mwayen, pa extra me travayer. Li ti ena enn kalite ki ti so pli gran defo, enn defo ki ti so pli gran kalite. Kan li anvil enn kiksoz li viz li, fixe li, servi tou sime posib pou gagn li e kan li gagn li, li chombo li, tini li, may ar li pa les li sape mem kan tou dimoun kone ki ler finn arive pou sanz baz ek mouyaz. Depi li ti bien zenn li ti anvil vinn dokter sirtou depi zour ki ti dekouver ki kantite dimoun ti per e respe enfirmitie lopital tabisman ki zot ti apel dokter. Dan bann vilaz ki ti pouse otour moulen sa misie la ti kouma enn ti bondie. Dimoun pa ti pe al get li zis kan zot malad me pou toutsort kalite rezon. Zot gagn lager ar zot fam zot al get li; zot tifi pa pe gagn demann zot al get li. Ena mem enn ki ti al get li parski zame li pa gagn lotri. Dokter enfirmitie lopital tabisman ti pe itiliz so lafors, mazik, sarm ek bagou pou tir zi ar seki li anvil. Enn palabrer dan vilaz ti dir mwa enn zour ki dokter enfirmitie lopital tabisman ti kontan met lame dan sokola. Bann zenn fam, zennfi e ti garson ti pe pas dan pake.

Dan so kafe pa ti ena triyaz.

Enpresionab ek enpresione, ti garso ki ti ne enn swar koutvan ti fer dokter enfirmie lopital tabisman vinn so model. Akoz samem li ti anvi vinn dokter. Si so anbision se pou vinn dokter, so lentere prensipal se astrolozi. Si li ti tap ar enn liv lor astrolozi li ti devor li ar lapeti voras. So lasam ti ranpli ar liv lor astrolozi ek ar foto bann gran astrolog ek mazisien. Nostradamus ti so gid spiritiel. Apre letid segonder san problem ni laglwar li ti reysi gagn enn plas dan enn liniversite obskir ki ti spesialisize dan teori ek pratik astrolozi. Dapre so living-sertifiket li ti swiv kour ziska PhD e li kapav servi tit dokter. Ler li retourn dan so vilaz ti ena enn gran fet pou akeyir nou ero. Bann notab vilaz ki ti ena tifi pou marye ti antour li ar konpliman ek flatri. Ou malen dokter! Ou ki kone dokter! Seki ou dir samem dokter! Ou pete santi bon dokter! Mazorite ti dimoun ti kwar ki so nom ti 'dokter' e depi sa zour la li ti vinn Dokter.

Kouma mo ti dir talerla, li ti konn vize, chombo, napa les sape. Premie kiksoz li vize se tifi pli ris dan vilaz. Mo finn bliye dir zot enn zafer enportan. Dan nou vilaz ti ena de kars: kars Ber ek kars Rri. Kars Ber ti enn ti minorite ki ti ena boukou paysa. Ti ena detrwa fami mem e fami plis enportan ti apel Kamanber. Kars Rri ti peple kouma lapen, pouse kouma sanpiyon apre lapli. Ti ena detrwa fami bien enportan kouma KichiRri, DalpouRri, KaRri-BaRri, Brriyani ki ti bann planter ki ti finn bien arive e akoz zot ti marye ant zot zot ti kapav kontrol prodiktion banbou-sikre.

Tann dir osi ki telman zot ti marye dan mem disan zot ti gagn boukou zanfan orizinal me sa enn lot zafer ki pa konsern nou pou lemoman. Enn lot fwa kikfwa. Sa detrwa fami dan kars Ber la zot ti ena ankor mwens swa e kouma pirte disan ti zot priyorite fondamantal, kan zot reysi zot zanfan ti extra orizinal. Misie Kamanber, sef-sirk, ek bann lezot Ber ti kontrol moulen ki ti fer banbou-sikre vinn fangouren angren.

Misie ek Madam Kamanber, de fami prop, ti ena enn tifi ki tou dimoun dir ti tas lor poto. Li ti mari ... Non, Tata Iranah ti dir nou zame dir enn dimoun vilen. Tifi la pa ti zoli me li ti mari riss. Sel eritier enn fortinn enorm me pa zoli ditou. Ena koze ki Chaucer, ler li ti vinn fer enn ti sezour dan Kalipalend, ti zwenn li e ti gagn lide pou kre eroinn zistwar Wife of Bath. Dokter viz dan direksion Mis Kamanber. Bann notab dan kars Rri pa ti mekontan sa demars la parski sa ti kapav fer zot rant dan lanpir moulen e bann dirizan Ber, pez nene bwar dilwil, ti pe koumans realiz lenportans lalians karo ar moulen. Anplis Dokter ti fini vinn enn personalite enportan dan vilaz parski li ti pe fer mirak.

Dokter pa ti bet. Li ti konn so dimoun. Li ti kone ki sak dimoun anvi tande. Li pa neserer explik enn dimoun kiksoz ki li pa kone. Li manga parski li kwar ki pe rod fer fezer ar li. Parkont kan ou pas siro, fer li kwar ki li enn kalipa lerla li fer so vant ar ou e li telman sir so lafors ki li fer tou seki ou anvi li fer parski zame ou finn dir li ki li bizen fer me ou finn fer li kwar ki limem finn pans pou fer sa. Normal! Dan Kalipalend tou dimoun kalipa e Dokter Kalipalend li enn mahakalipa.

Mwa mo pe rerakont so zistwar andezord me li ti tir so plan bien dan lord. So papa ti ena enn ti plantasion me pou grandi so pouvwar li ti reysi persiad bann gran planter dan so kars pou reyni dan enn sosiete korporativ kot li ti pran prezidans. So rezonnman ekonomik ti korek. Ler regroup zot teren depans pou diminie e reset pou ogmante li montre zot ar gro sif. Kouma mazorite zame pa ti al lekol - ena ti al lekol anba ban - bann sif mazik ipnotiz zot lespri ar rev larises depas-kad. Pa manti nanye, so plan ti raport fri e bann gran planter Rri ti pe koumans panser ki Dokter ti enn mesaze Bondie. Me pa zis sa. Dimoun ti pe aret al get enfirmie lopital tabisman e toulegramaten zot ti prefer met lake divan lakaz Dokter pou regle toutsort kalite tourman: maloker, movezer, douk, soy, beriberi, tarrtarri,

malarya, toukmarya, gro-vant, zero-vant. Anfen seki ou anvi.

Nouvel fane for-for ki Dokter ti pe fer langra mars drwat, gaga koz drwat, pagla pans drwat, kaylous trouv drwat; fer vieyfi gagn lotri lor lili, fer bonom vinn zenn san servi viagra; fer lor pouse dan karo, fer fangouren vinn diaman. Bann notab Rri ti pe fer tou pou fer Dokter marye ar zot tifi, nies ousa kouzinn me zot fristrasion ogmante amizir letan pase parski Dokter pa'le fer enn mouv dan sime matrimoni. Zot pa ti kone ki Dokter ti pe viz lwen.

Mem zot ti enpresione par lakot Dokter, bann Ber ti pe ezite boukou pou al get li kan zot ti ena problem. Pa anvi ki ti manke me kouraz pou aksepte ki lider enn lot kars kapav pli konn reponn lapel. Me enn zour enn mirak ti vremem arive. Enn zour pion Dokter - wi, Dokter ti ena so pion, so sekreter, so biro, so lakaz letaz, so loto, so sofer parski biznes fangouren angren ek astrolozi ti pe ranpli kofor - ... Ki mo ti pe dir? Wi. Pion Dokter rant kouma koutvan. Telman li eksite, koze li pa ti kapav.

- Dokter! Dokter!
- Wi, mo garson. Pa'nn deza dir twa kan Dokter okipe, fale pa deranz Dokter.
- Oblize deranze Dokter.
- Fale pa eksite. Gard kalm kouma mwa.
- Oblize eksite Dokter.
- Kifer bizen eksite?
- Misie Kamanber so loto divan laport.
- Misie Kamanber! Fer li rantre deswit. Ki to pe atann?
- Ki pou fer ar mamzel Kamanber?
- Mamzel Kamanber! Eta bourrbak, met tapi rouz, fer zot rantre.
- Tapi rouz?
- Bliye! Al fer zot rantre.

Misie ek Mamzel Kamanber ti vinn rann li enn vizit pou solisit so koudme, pous movezer ki ti pe bar sime matrimoni Mamzel K. Pa dir ou Dokter koumans so sinema, enn ta zess, enn ta senn. Randevou lor randevou. Premie fwa dan so lavi li ti refiz fiz, refiz kado. Lir dir papa la ki pou li boner Mamzel K. ti plis enportan ki tou. Finalman ler bannla ti finn bien tranpe dan so siro, zot glis lor so diber e rant dan so gardmanze. San okenn lopoizion Dokter ti marye ar pli ris eritier dan vilaz e vit, bien vit, li ti vinn manejer moulen. Dir ou enn sel lepep, enn sel nasion, enn sel Dokter - dokter san soulie - enn sel sef. Li ti pran pouvwar partou.

Ti ena enn bien gran maryaz. Tou dimoun ti bien amize apart doula ek doulinn ki ti desid pou fer sanm separe pou anpes lespri bisagn kabos pirte lespri siyantifik.

Selman bizen rekonet ki Dokter ti pe fer enn bon travay. Vilaz ti pe devlope foul-foul; dimoun ti plis dan bien; travay ti pe donn bal; pitay ti pe rantre plennti-plennti. Me amizir li ti pe vieyi Dokter ti pe vinn enpe plis drol. So foli grander ti pe koumans depas kad. Anplis li ti zalou ek per bann zenn ki ti pe montre enn lespri endepandan, ki ti pe rezet bann tabou ansien, ki ti pe explor nouvo lorizon. Li ti pe servi so otorite pou kass zot konte. San realize li, ki ti amenn karo ek moulen ansam, ki ti diminie tansion ant Rri ek Ber, ki ti koumans moderniz nou vilaz, ti pe fouy enn fose ant vie ek zenn, ti pe fer fristrasion ron zespri zenes. Me pir. Kouma enn akter ki rod res lor lasenn mem kan pies la finn fini, Dokter ti pe refiz pran pansion, refiz kit so tron, refiz less lezot ki ti finn aprann dokter okip lasante nou vilaz. So geng flater-souser ti pe sem laterer dan leker ek lespri bann abitan rekalsitran, ti pe fann lapipi pou paraliz lespri bann angourdi ek tourdi. Pou detourn latansion zot ti pe organiz fet lor fet, devwal stati lor stati e sak fwa stati la ti pe vinn enpe pli gran, vadire li ti pe rod tous lesiel, rant dan lesiel, al asiz dan lesiel pou diriz nou planet Kalipalend.

Pandan santan Dokter ti diriz douniya bann angourdi ek bann tourdi. Bann rekalsitran ti prefer maron al rod azil politik lor lezot planet. Tou dimoun ki gagn lape ek serenite dan bouz-fix ti mahaere. Me enn aswar rafal koumans ronfle; loraz ek zekler desir latwal nwar lor lesiel; fetaz anvole; pie derasine. Enn kou, zis minwi, ti ena enn tapaz pli for ki loraz, pli for ki enn bom. Malgre move tan tou dimoun sorti deor pou gete ki pe arive. Lesiel ti pe kras dife pou ekler garrbarr lor later. Tou dimoun ti gagn sok. Plat lor later, anmorso, zot trouv tou bann stati Dokter pe manz lapousier.

MANILALL KALIPA

Zordi mo pe gagn senkant-an. Mo listwar ek listwar mo pei koumadir enn sel. Jour laniverser lendependans mo pei samem zour mo laniverser. Extra sa! Mo ti ne zour pavyon mo pei mont dan lesiel. Bondie kone ki li fer. Mo ena enn ta zafer pou okipe zordi, plis ki dabitid mo fer zour mo laniverser parski zordi mo lor sa later la enn demi-siek. Pa fasil sa! Sa pa tou. Mo extra dan bien. Depi bien zenn mo finn konn trase. Pa pou nanye mo nom gate li Kalipa. Sans mo'nn sanz mo nom. Avan mo ti ena enn nom nenport, telman nenport ki kouma mo ti gagn dizwit-an mo ti fer sanz li. Enn nom sa, Manilall Baboulall? Mo ti bizen enn nom ki ronfle, ki ena pwa, enn nom ki kapav sarye mo san kilo. Enn nom konpoze. Premsing Darasingh. Anbasader, akter, liter, trwa dan enn. Veritab kalipa. Mwa ki mwa.

La kouma mo leve, mo fer mo twalet, raze, bengne e lera mo al direk manndirr. Mo finn fini dir Pannditji atann mwa pou fer enn lapriyer spesial pou beni mo senkant-an. Sa bannla zot pa kapav refiz mwa nanye. Mo klik mo ledwa, zot galoupe vini. Zot kone kifer. San mwa zot zwenn. Grasa mo koneksion, bann dimoun ki mo ena dan mo lame, zot gagn later tabisman ousa kraounnlenn pou ranz kalimay, shivala; gagn pitay pou organiz servis, kirtann, bhajann. Zot bizen mwa, akoz sa zot oblize priye pou mwa.

Mo kontan mo finn donn momem enn kado pou mo laniverser. Aster mo ena mo kwen pou mwa, zis pou mwa. Fam-zanfan zot par deryer, mwa isi, divan mo ena tou konfor. Saldeben, drenaz, enn ti salon personel pou mo resevwar mo dimoun, enn gran sanmakouse, matla dennlopilo, meb dernie model, television, DVD, home theatre. Bon pou get fim pou gran dimoun. Bel soulezon. Diwana, mastana. Ziska ler mo finn konn mari trase. Bondie beni, mo kontinie trase ziska ki mo ariv lor top. Ki kone ki Bondie finn deside pou mwa? Mo sir li ena enn gran plan pou so garson prefere. Bon, mo bizen leve.

Saldeben modern, marb blan partou. Prop kouma klinik dir ou. Dilo so, dilo fre, dous, bengnwar, laglas zean. Koumadir akter dan fim Meriken. Pa finn kout bel lamone. Kan ena bon kontak, kan konn swazir ar kisannla bizen marse, kan parye lor seval gagnan, lavi dous. Mo finn fer li gagn enn kontra ar gouvernman. Li finn bizen tap li plen. De lame tape pou fer son. Anretour li finn donn mwa pou preske kado enn saldeben dernie model. Gouvernman kontan, komersan kontan, mwa mo kontan ... tou dimoun kontan. Demokrasi enn bon zafer pou dimoun ki konn debrouye!

Lakour shivala fek asfalte, shivala fek repenn. Tousa ar zenerozite bann gran propriyeter gro biznes. Gran dimoun res gran dimoun. Ti leker pou res ti leker. Kan sa bann ti trwa-kar la pou konpran? Zot kwar parski zot finn al sipa ki liniversite zot pli kone ki tou dimoun. Met dan zar! Bondie pa zot kouzen! Zot koz bel-bel koze. Lontan zot gran koze se koze lepep, sosialis, kont kominalis ek sipa ki ...lis ankor. Aster ki zot finn dekouyon zot fars depi ki zot bann matlo finn manz feyaz dan Larisi ek partou, ki zot koze? Zot koz ekoloji, global warming. Hen! Palab zis pou zet labou lor dimoun ki travay pou fer pitay rantre. Olie dir mersi misie, zot envant komeraz. Gouvernman toler zot. Tankamwa lontan zot finn fini al manze. Zot bizen al aprann ar gouvernman Lasinn. Manifestan Tiennannmenn de minit kat fonndos. Sa ki apel lotorite. Pa sa bann ti leker ki fer sourir ar fouter dezord! Ena tro boukou demokrasi dan sa pei la! Lot zour la mo zwenn enn deler. Mo ti anvi donn li enn klak. Sans pou li mo sagren li akoz so lame paralize. Ki li ti pe dir? Nou, bann Hendou nou dominer. Kifer nou dominer? Parski bann zoulou santi pi sanse pe pas mizer. Li pa trouve ki zot pares. Li dir ki zot viktim ezemoni Hendou. Ki ezemoni? Nou gran dimoun finn pas boukou mizer pou devlop sa pei la. Nou finn kit larivier sakre pou donn lavi later marekaz; olie dir nou mersi zot rod tir lay. Ki dominer? Kot ena dominer?

Swamiji pe atann mwa lor peron shivala. Depi lwen li pe fini beni mwa. Ki kalite benediksjon! Mo finn bizen fer boukou dibien pou rekolte sa kalite konsiderasion la. Swamiji vinn atann mwa lor peron. Aster ki li pou fer kan mo vinn ... Tro boner pou pans sa. Eleksion ankor lwen.

Mersi boukou Bondie ou pe beni mwa. Swamiji finn fer enn lapriyer spesial; li finn dimann bann madam vinn sant enn sante dan Ramaynn zis pou mwa. Lazourne finn bien koumanse. Mo nouvo lane finn bien koumanse. Zordi fale pa mo al kot sa fam la. Fale pa les pese tous mwa. Mo bizen res prop pou ki benediksjon lor mwa pa efase. Drol! Otan ki mo fam marye fer mwa gagn ner, otan Celine fer mo leker kontan. Pa zis akoz li konn fer mwa gagn bon. Li ena enn zafer spesial ar li ki fer mwa santi ki mo enn dimoun, ki mo pa zis enn portmone. Fale pa mo pans koze malang.

Sa bann kamion la monte desann for-for; sarzman kann pre pou tous difil elektrik. Enn zour pou ena enn aksidan grav. Ala li pe ale, salte la. Tonton Manilall! Zot apel li tonton. Ki tonton? Li konn pas so siro ar tou dimoun. Mem nou enn ti fami, mem nou'nn grandi ansam, zame nou finn kapav lasas ansam. Depi mo finn sanz mo nom li finn aret koz ar mwa. Mo sir li zalou. Zot tou parey. Zot pa kapav get zot prosen fer progre. Nek fer komanter foutan. Mo ti kapav kas so lagel sa zour la. So sans ar li mo ti sagren li. Li kwar so sis pie oter ek so gro lebra fer mwa per. Li zis bon pou kondir gro-gro kamion. Enn zour li pou zwenn tase. Sa mo sir. Tonton Manilall! ... Ler nou ti dan lekol gouvernman nou ti toultan ansam. Manilall Baboulall ek Manilall Koulall ti toultan ansam. Nou ti telman resanble ki souvan profeser ti pran enn pou lot. Li li pa ti al kolez. Apre CPE, li ti fel, fes la, li ti al travay apranti dan latelie bisiklet. Nou ti zwe foutborl dan mem lekip, dan Tornado. Eh! Nou ti bon ansam lor lalign divan. Manilall pas ar Manilall, Manilall pas ar Manilall, Manilall pas ar Manilall, gori. Nou ti bann tibondie dan nou vilaz. Ziska ki mo ti sanz mo nom. Pa kone ki ti pik li. Li ti koumans fer palab lor mwa. Zalou, bezsominn la. Aster li finn vinn Tonton Manilall. Les li fer so zes tonton. Mwa mo Premsing Darasing Kalipa! Ka-Li-Pa!

Kalipa pli for ki tonton. Ki so senn? Mo dimann mwa ki so senn? Li vre ki li toultan pe ed parsi, pe ed parla. Dan tou lamor, dan tou maryaz li prezan; bann zenn kontan antour li pou ekout so bann zistwar. Me tousa zistwar. Mwa mo pa ena letan pou perdi ar zistwar. Mwa mo amenn devlopman vilaz. Mo klik mo ledwa, mo fer minis, premie minis galoupe vini. San mwa vilaz la ti pou res aryere. Les lezot rakont zistwar. Zot oblize vinn get mwa kan zot zanfan ole rant dan gouvernman, rant lapolis, vinn profeser, vinn profeser lang oriyantal. Gouvernman bizen mwa pou gagn eleksion. Mo pa ena letan pou rakont zistwar. Les Manilall rakont so zistwar. Mwa mo fer pitay rantre. Me selman bizen rekonet dimoun kontan li. Mwa zot kontan mwa kouma lisien kontan baton. Mo pa bizen zot kontan. Mo bizen ki zot per mwa, ki zot kone ki zot bizen mwa e ki ar mwa peyna katakata. Mwa mo kwar Manilall so latet pa bon. Li toultan vot kont. Kan li pou aprann mars ar seki for; kan li pou aprann met for gagn for. Pov bachara la! Depi enn tan li pe koz for-for dan faver enn ti group trwa-kar ki fek sorti liniversite, ki koz bel-bel koze. Li dir ki bizen donn zenes so sans. Kifer? Zenes bizen swiv seki gran dimoun dir; aprann ar nou? Ki zot kone sa bann trwa-kar la? Avan li ti apiy detrwa fouter dezord ki ti pe rod detronn mo lerwa. Ler bannla finn tom dan vavang aster li apiy nouvo fouter dezord. Fer kouma mwa pagla! Mo chombo mo lerwa par zafer la, mo fer li donn mwa ki mo'le. Mo lerwa gagn bon, mwa mo gagn bon. Sakili! Manilall? Sa mo met li dan mo pos kan mo anvi, kouma enn mouswar sal. Mo rapel bien enn swar dan enn gamat. Ti ena enn konkour sante ant de group, bann sante-ris-lakord. Manilall ti lider enn group e mwa lider lot la. Enn kou pa kone ki pran li - so latet pa bon - li koumans enn sante lor "Manilall ki onte li Manilall". Tou dimoun tap lame, riye. Bann sovaz la! Mo bann zom vinn dimann mwa si bizen kraz latant. Mo dir zot tini-tini. Sans pou li mo bon. Sankwa! E ferefout ar li! Zordi mo gagn senkant-an. Pa kapav perdi letan ar gonaz.

Mo bizen fer vit pou ariv dan ler pou seremoni drapo. Gouvernman konn mo valer. Mo plas rezerve. Depite landrwa pou amenn mwa dan so loto. Apre seremoni ofisiel nou pe zwenn dan kanpman enn nou bann. Zoli lamizman lor meni. Apre nou pou al ansam gardennparti e apre nou retourn dan kanpman pou enn seans jalsa. Premie minis pe vini mo tann dir. Sa ki tini labwason sa. Kisannla ti pou dir ki enn zour li ti pou vinn premie minis? Plan Bondie kisannla kapav bare. Get momem. Kisannla ti pou kwar ki enn zour mo ti pou gagn sa kalite desten la? Mo finn zis konn swazir mo dimoun e rann li servis ki bizen. Mo bourzwa pa gagn letan pou al ramas lanvlop remersiman. Mo fer sa pou li e anretour mo gagn mo bout. Plis ki mo bout parski mo konn fer zenerozite galoup enn ferlong anplis. Personn pa grogne. Savedir tou dimoun kontan. Mwa'si mo kontan. Tou dimoun gagn bon. Mwa'si mo gagn bon. Premie minis ek mwa nou apepre mem laz. Ler li ti zenn li ti mari joubaner. Zis konn jalsa ek tamasa. Tann dir so papa ti pe gagn kriz ar li. Me zordi li premie minis e tou dimoun ki ti pe kritik li aster gramaten-tanto pas siro ar li. Li nek boud enn ti kou, tou dimoun kaye. ... Pa kone ki sa fam la gagne! Enn manze pou donn dimoun sa. Farata la fre, kari pomdeter la fad. Lontan mo ti pou fini bayant li si so papa ti fini fer lapartaz. Samem pe tini-tini mwa. Bonom la enn malen. Li kone kouma pou chombo mwa. Mo pran pasians ziska mo ler vini. ... Loto lonorab finn fini arive.

Kan mo pou ena enn koumsa? BMW dernie model. Nou fer zot eli e zot tap plen. Letansa nou nou nek chombo. Prosenn eleksion mo pou dres sa papie la. Premie minis pou bizen fer zwer ar mwa. Pa kapav ki toultan mo ris kales e lezot asize, gagn maja. Sak kiksoz so lepok. Eleksion lafwadernier mo ti montre zot ki manier fer enn lovrax prop. Dimoun nou bann ti pe koumans ezit-ezite, vadire propagann adverser ti pe koumans manz zot krann, fer zot savir dan doutans. Koze linite nasional, merit, partaz ti pe koumans fer lefe. Dan nou kote zot ti pe koz koze letan margoz; ki manier ti pe fer dominer ar nou bann. Sa kalite koze la nepli ena valer. Bizen donn dimoun jos; bizen fer zot disan marse. Enn lake bef ek enpe lapentir rouz lor miray shivala ti ase pou ki tou nou dimoun regroupe pou defann zot relizion ek kiltir. Nou bann apiy nou ar lapeti. Zis sa koson Manilall ki ti fer so senn, dir dimoun pa eksite parski bann faner divizion ti pe sem laenn, fer kwar ki lezot kominote pe menas nou bann. Tann dir mem so fam pa ti ekout li. Makro la! Sal tret la! Li mars ar lenmi. Shaytann! Jasous! ... Nou bat zot enn bate kondire. Prosenn lot kou mo bizen dan pake. Sinon mo devir-devir zot, mo fer kote advers manz zot bout par bout.

- Ki to pe dir?
- Ki ariv twa? Mo koz ar twa, to pa reponn. Koumadir to dan enn rev.
- Ki to ti pe dir?
- To laniverser zordi. Kouma nou pei to pe gagn senkant-an. Ki filling to ena?
- Mo ti pe panse ki kikfwa prosenn eleksion mo pou rod enn tiket.
- Kotsa?
- Kotsa kwa?
- Kot to'le poze?
- Kot mo reste.
- Be mwa?
- Pa kone. Kikfwa mo al dan enn lot sikonskripsion.
- Kifer to'le poz kandida? To pa bien koumsa? To gagn tou privez san okenn traka. Mwa avan mo kas kaka lizie mo finn fini zwenn omwen san dimoun. Pou tou kouyonad zot vinn get mwa. Zordi zour depite finn ranplas dokter, pousari, longanis, avoka, kourtie maryaz ...
- Be to pa enn avoka?
- Samem problem la. Mo enn avoka me akoz mo zot depite zot vinn get mwa pou regle zot problem legal moufta. Mo bizen travay, bizen gagn lavi. Si mo ti minis, sa enn lot zafer. Ena boukou sime pou fer pitay rantre pou konpans mankagagne. Dimoun obliz nou koken. Depite, samem metie plis mal peye. Nou kouma sarite foutou. Nou pe dir premie minis ogmant nou lapey, amelior nou kondision anlwa me li tro ti leker. Ki li per? Si dimoun

fane, met leta dirzans, ferm detrwa ... ena tro boukou demokrasi.

- Pran mo plas, mo pran to plas ... prosenn eleksion.

- Be wi. Lerla to vinn pas pran mwa pou al fet lendependans. Mo dir twa fran. Si parti pa ti bizen mwa, lontan mo ti finn fini avoy tousa ferfout. Pa kapav les bann ennmi nou bann pran pouvwar. Zot pou fer mari ar nou e nou pou retourn lepok lontan kot nou bann ti zis bon pou travay dan karo. Akoz nou bann ki mo fer otan sakrifis ...

Mo ti'a kontan fer sa kalite sakrifis la. Li kwar mo pa kone ki li ti pe bat lamok kouma avoka. Li ti vinn avoka tir dimoun lor kosion. Samem so spesialite. Ler dernie eleksion ti pe aperse so boper ki ena boukou enflans ti servi lobi kars pou aras enn tiket pou so zann. Si pa ti ena mwa li pa ti pou eli. Koze li pa ti kone. Mo finn amenn li partou, fer so renion, prezant li dimoun ki enportan dan landrwa. Enbesil la! Li ti kwar ki Manilall pou fer enn bon azan. Sans mo ti la. Sankwa li fini net. Fer sakrifis!

Bon sa kan ou enn dinitier. Parking rezerve; plas rezerve. Prezidan pre pou vini. Prezidan! Pa kone kifer finn donn li sa post la. Ti bizen donn sa enn nou bann. So papa ti kont lendependans e li zordi li pe siz dan fotey prezidan. So frer ti pe mars ar lopoizion. Tann dir li'si li ti ar bannla deryer-deryer. Li finn konn dres so prop papie. Li for lor koz bel-bel koze me koumadir seki li dir gramaten, li bliye tanto e san laont li dir so kontrer. Enn zour li dir ki bann fam bizen kasiet deryer parrda pou zot prop proteksion parski zot responsab kan zom viol zot. Mo ti dakor ar li. Sa bann koze fam-zom egal pou vir lemonn anbalao. Me enn semenn pli tar li vinn dir ki bizen plas rezerve pou bann fam dan kosey, dan minister. Pou zom mem peyna ase plas, aster misie la ole plas rezerve pou fam. So latet pa bon. Non so latet bon. Li pas siro ar tou dimoun, gagn so bout partou kote. ... Tou bann envite finn fini arive. Prezidan ek premie minis finn al lev pavion nasional. Depi senkant-an toulezan mem parey. Apart enn ou de fwa, lane ale resanble lane vini. Ki ena drol ladan? Servis dan legliz 'si parey. Zame sanze. Kifer bizen sanze? Sanze zis pou sanze. Li bon kouma li ete. Mwa mo trouv sa bien bon. Selman ti pou pli bon si ti servi bann envite enn ti drink. Enn ler pou bwar koka sa? Seki pa anvi bwar pa va bwar. Kifer mwa mo bizen soufer kan enn lot so relizion anpes li bwar. Apre sa zot fer kwar zot pa bwar. Kasiet-kasiet mo sir zot bwar. Fer senn pou lizie dimoun. ... Premie minis pa finn lev lame ar mwa. Kikenn finn fer makrotaz lor mwa. Zot ole pran mo plas. Mo kone ki zot radote lor mwa. Swadizan ankasiet mo zwenn bann lopoizion, mo konplote kont gouvernman. ... Mo pa ti bizen swiv sa bann deler la. Zot kontan al kot ena tamasa. Enn zom lopoizion ki ti pe bwar ar nou ti dir nou nou al bat enn kare kot so lider. Laba wiski koule plen-ti-plen-ti. So bourzwa li enn gran segner ki pa fer regardan sipa nou sesi ou sela. Bizen rekonet li enn jenntoulmenn. Peyna so segon lor bonker. Me vit koze finn fane ki mo pe rod mo bout lot kote, ki mo pe manz banann dan de bout. Tousa fos! Mo ena plis pou gagne ar gouvernman, sirtou ki so politik se protez montagn. Mo bann zanfan, pli tar mo bann tizanfan pou gagn zot bout. Lopoizion li li pou bizen protez so bann, sirtou bann Tourrken ek bann Konnday. Nou bann pou tas lor poto. Premie minis bizen fou pou kwar ki mo fou. Mo bizen fou pou kit mo pie douri pou al aroz siendan lezot. Tanto mo pou explik li sa. Get sa bez la! Lider lopoizion pe vinn ver mwa. Ki li kwar, mo so pilon mwa. Mo pou fou li so kamoufle. Get so fas, bezsominn la! Enn sans li finn kontinie marse, al zwenn kikenn deryer mwa. Li pa finn rekonet mwa. Enn sans! Nou tou ti tro sou pou rapel. Apre li kone ki mwa mo pa pou rezet mo dimoun. Ayaya! Li finn poz so lame lor mo zepol ler li pas kot mwa. Tou bann minis pe vire, pe gete. Sans premie minis okipe ar prezida. Bizen rekonet, sa prezidan la li gayar. Li koz nenport me li koz li bien. Tann dir ti ena enn prezidan, enn lepok limem ti premie minis. Li ti telman kol lor so fotey ki nanye pa ti kapav deboulonn li. Manilall kontan dir ki ena dimoun ki pa ena ase ... kouma li dir sa? ... peyna sharram pou kone ki ler finn vini pou avanse e les karavann pase. Zot tini anplas andire zot tonken finn kole lor maroken. Kot li al tir sa bann koze la? Akoz samem dimoun kontan ekout li koze, mem kan li koz gra. Enn lepok li'si ti envite dan seremoni ofisiel me zame li ti vini. Kifer li diferan ar nou koumsa. Mo kwar so latet pa bon.

Depite landrwa pe signal mwa. Seremoni finn fini. Tou bann kamwad finn donn randevou dan kanpman. Tamasa koumanse.

- To swazir bon plas pou asize twa.
- Mwa? Kifer?
- To pa finn trouve?
- Non. Kisa?
- Zis deryer twa.
- Deryer mwa?
- Deryer twa ti ena enn mari bougres, enn aktris Bollywood. Peper sa fam la. Li pou vinn dan kanpman tanto. Mo kwar premie minis pe manz li. To pa ti kone?
- Ki zafer?
- Bougres deryer twa. To pa finn trouv kimanier bann roke ti pe vir deryer pou get li, fer sourir ar li.
- Mo ti pe konsantre lor seremoni drapo.
- Mo kwar to tousel.
- Bap! Sa fam la kapav fer mwa vinn pagla akoz enn bout souna. To'nn trouve kouma lider lopoziyon 'si ti bord lor li. Lapo ek lapolitik mars ansam. Kan to pou konpran sa?
- To kouma to premie minis. To nek pans samem.
- Twa ki to panse?
- La mo pe pans enn bon grog, enn bon nana, enn bon repo pou ki mo fit pou al dan gardennparti kot prezidan.
- Dan kanpman pou ena drink, bon wiski, gajak ek fam. Ki to bizen plis ki sa babou. Kan nou ena pouvwar ki nou per! Lerwa pa nou kouzen.

Mwa pou lemoman mo bizen manze. Si mo pa manz kiksoz avan bwar mo pou sou ar premie grog. Mo bizen kal mo lestoma, lerla lalkol pa fer mwa per. Ayo zame mo pou bliye sa zour la. Apre enn lazourne travay san gagn letan manze nou ti zwenn dan tavern. Ti'ena bon korn frir. Lor trwaziem grog mo ti santi tou pe devire. Mo ti koumans vomi mo trip. Aswar ti bizen amenn mwa lopital. Depi sa zame mo bwar lor lestoma vid.

Zot tou finn fini arive. Ennde finn fini koumans gagn konpran. Tann li riye sovaz la. Sa mo pa siport li. Me akoz li bien ar premie minis mo bizen pez nene bwar dilwil. La li pou fer so gran-nwar ar nou bann ki pa finn lir kouma li dan gran kolez, liniversite, gran-gran liv. Li kwar li konn tou. Li fer so vant ar nou senp ti-dimoun lakanpagn. Enn zour pa enn zour mo pou dam so pion. Li'a kone ki apel zans bitasion! La bann fam la pou fer koumadir dimoun kouma nou pa ekziste. Zot lizie pou lor minis, depite, dokter, avoka. Ki dokter? Ki avoka? Mo vo plis ki zot. Mo ploy zot, mo met dan mo pos. Toumanier mo pa bizen fam pourtir, fam restan. Mo ena mo fam marye, fam prop. Ena Celine. Li li onet, li gard so lekor prop zis pou mwa. Fam gonaz mo pa bizen. Les pourtir naz dan pourtir. ... Drol, mo lizie pe ferm tousel. Pourtan mo finn bien kal mo lestoma ar dalpouri. Fatig sa! Saler la si pa fasil. Mo kwar enn siklonn pe forme dan leparaz. Mo rod enn ti divan parla pou larg mo lekor. ... Bon sa! Ayo! Zis enn ti somey. Lerla mo pou fit pou gardennparti ek tamasa aswar. Ki Celine pe fer la? Dime mo bizen al get li. Garson la pa ti tro bien lot zour la. Celine dir li mo portre. ...

- Kalipa! Leve! Finn ler pou al gardennparti prezidan. Ki ariv twa?
- Ale zot. Pa atann mwa. Mo pa tro bien.
- To'le mo fer enn kamarad dokter get ki to gagne?
- Non, lesli. Mo zis bizen enn ti repo.
- Bon taler nou zwenn.

Les zot ale. Taler mwa ki pou plis fit. Lerla mo manz ar zot plen-plen.

Kiler la? Pre pou set-er. Zot tou pre pou retourne. Dan enn-er-tan bann envite spesial pe vini. Mo gagn zis letan pou tranp mo lekor dan lamer, pran enn dous e lerla, lerla ... mo chombo lavi ar mo de lame.

Dilo la tied. Kan nou ti zanfan nou ti abitie vinn isi lor nou bisiklet kan gagn konze lekol. Pa ti koumsa lerla. Ti enn landrwa abandone. Telman abandone ki nou ti pe bengn touni dan lamer, lerla alonze touni lor disab so. Ti bon. Koze zoure. Premie experyans. Garson ar garson. Nou ti bien ansam. Nou pa ti pe get jati lerla. Nou ti tro bet pou konpran. Eugene mo tann dir finn al rod so lasans lot kote dilo; Farouk ti mor dan enn aksidan loto. Ena Manilall. Li li ankor la me nou nepli lasas ansam . Aster nou pe debat sakenn so kote. Lontan nou ti pe partaz tou. Aster sakenn so kote, sakenn so kote. Dilo sale tied pe sarye mwa ar so douser kouma enn rev ki pe amenn souvenir ansien. Fale pa panse. Ti enn lot lepok sa. Aster bef dan disab, sakenn get so lizie. Sakenn okip so bann. ... Eski Eugene, Farouk, Manilall ek mwa zame nou pou rezwenn, mem apre lamor. Kan nou ferm lizie tou fini net? Red sa!

Zot tou pe antour premie minis kouma mous-ver. Li fer koumadir li pa'nn trouv mwa. Normal! Eleksion ankor lwen. Kan zot dan pouvwar zot bliye vit kisannla finn avoy zot lao. Zot frekatasion sanze. Bann gro foulous envit zot, bous zot lizie ar siro, fer zot labous dou, donn enn dizef, pran enn bef e bann barrka sahab rant dan lak ar lapeti. Fale eleksion vini pou zot rapel nou ki nou. ... Lamizik tro for. Laplipar anba lamer. Kan larak moufta zot bwar kouma voras. Mo pa kone kifer mo pe gagn maloker. Mo al deor pou pran enpe ler. Kikfwa mo pou santi mwa korek apre sa. Kiler la? Finn fini onz-er. Letan pas vit.

Lalimier lalinn lor laplaz ek lamer pe ekler ler ar reyon timid, koumadir li pe tike, pa'le donn so tou. Parey kouma mo lavi. Toultan pe tike, pe loke, pe rat-rate. Mo kouma enn orfelen ki finn perdi tou: perdi so vre kamwad, perdi so vre lamour. Enn fos kalipa. Kalipa kenke. Sanse mo konn trase. Anverite mo finn swiv mo lonbraz ziska ki mo finn rant dan nik roder bout kot sakenn vey febles so prosen pou fons kouto dan ledor. Kikfwa Manilall ki ena rezon.

Eh! Fer nwar isi. San panse mo finn mars enn long distans. Kanpman la bien lwen deryer. Bizen retourne aster. Ki sa tapaz la?

- Eh, matlo, get kot ou pe marse!
- Mo mars kot mo anvi. Ki to kapav fer?
- Larg mwa. Larg mwa mo dir.
- To reziste? Ale mo bann, fouy so pos. Blok li, devid so pos.
- Osekour! Voler, taker!
- Kriy kouma to anvi. Isi personn pa pou tann twa. Get so figir bien. Mo sir enn zans sa. Zot tap tou zotmem. Aster nou, nou tap tou. Pa vre babou?
- Ayo, pa bate!
- To kriye, mo koup twa!

Ki finn tom lor mwa kouma enn sok. Mo ti bien dan kanpman. Kifer mo finn vinn rod lagratel isi? Zot finn devid mo pos, desir mo lenz, atas mwa, zet mwa lor disab e zot finn fonn. Kouma mo pou fer pou retourn dan kanpman? Kiserti kriye? Personn pa pou tande. Pei pe vinn tro danzere. Pe fer fre. Ki pou ariv mwa?

PIL-FAS

Prezidan vilaz bien malad. Enn maladi misterye azoute ar fatig, ar laz pe minn so boyo. Ki pou ariv li aster? Bizen kit tou ale? Difisil.

Amizir letan pase san amenn ameliorasion, Prezidan realize ki dimoun ki lontan ti pe manz dan so lame nepli pe vinn koste kot so debarkader. Zot nepli bizen li. Vis-prezidan finn fini pran labar e li pe zongle faver pou grandi so lenflians.

Prezidan finn vinn gon. So rengn pe al dan tengn. Enn gran regre pe manz so krann. Pandan kenz-an ki li finn diriz so vilaz li finn reysi met dan so pos tou bann dimoun ki avan ti pe refiz mars ar li, ousa ti pe rod sikann ar li. Tou apart enn. Li tousel... Tou manier so latet pa bon.

Drol, li panse. Kifer li pe pans kikenn ki depi lontan li finn decide pou efase dan so lespri? Bigh Malion lontan ti toulta pe bar so sime. Ler zot ti lekol, olie aprann tab li ti prefer fer desen anba latab me kan rezilta ti deor li ti toulta divan-divan. Pandan brek kan tou ti-garson ti pe zwe foutborl li, li ti pe sot lakord ar bann tifi me zour sport li ti pe ramas bann pri. Pli tar ler Prezidan ti pe fer so kanpagn pou eleksion vilaz, Bigh Malion 'si ti poz kandida e li ti pe fer so kanpagn dan tavern. So senbol ti enn ver. Ler, rezilta ti ofisiel dimoun ti plis enterese pou kone si Bigh Malion ti sov so kosion. Pa zis sov so kosion, li ti eli. Vot senpati parsi, vot senpati parla e finalman li ti vinn konseye vilaz. Wannmenn-lopozision.

Dan vilaz tou dimoun ti respekte zot Prezidan. Li ti finn amenn boukou devlopman. Me tou dimoun ti kontan Bigh Malion. Kifer? Ki li ti finn amene? Ti pas so letan amize, badine, soule. Manze-bwar-donn jaz! Bigh Malion, li ti kouma enn pikan ki ti finn tas dan lagorz Prezidan. Li toulta ti dir ousa fer lekotrer seki lotla ti pe dir ousa fer. Kan Prezidan ti koz disiplin li li ti koz liberte; kan Prezidan ti koz sakrifis, li li ti koz zwisans; kan Prezidan ti koz jalsa, li li ti koz lafwa.

Enn zour, pa kone kifer, san donn okenn explikasion Bigh Malion ti disparet. Enn vev ki viv lor balizaz lafore dir ki enn gramaten bien boner li ti trouv nou gayar pran sime danbwa.

Lavey ti ena enn evennman enportan dan vilaz.

Bigh Malion ek so bann kamarad ti pe zwe domino anba pie badamie dan sant vilaz. Sa pie badamie la, li ti pli vie ki pli vie dimoun dan vilaz. Peyna okenn memwar ki ti rapel vilaz la san so pie badamie omilie. Trwa dimoun ki trap lame pa ti kapav fer so letour. Li ti telman ot ki pou bann zanfan, si ti mont ziska so bout lao, ti kapav tous lesiel. Plizier siklonn ki ti finn traverse pa ti finn fouti bouz so baz. Li ti donn lonbraz; parfwa kan enn lapli tret ti tonbe, dimoun ti kapav kasiet lapli amba so latant feyaz; bann zanfan ti kontan manz lapo dou badamie mir ousa ouver so lakok pou manz so badam; bann ki ti ena pasians ti kapav ramas enn kantite e lerla ti kouli badam dan disik.

Ler kamion departman-travo ti aret kot pie badamie e bann travayer ti desann ar zot lasi elektrik, sab, pios ek lars personn pa ti pran zot kont. Me ler ti dimann Bigh Malion ek so bann kamwad deklase, tansion ti koumans monte. Vit-vit zoure, menas, violans ti fann lapipi. Lapolis ti vini; ti fer apel Prezidan pou amenn larezon. Nanye pa ti marse. Bigh Malion ti akiz Prezidan pran gous, vann vilaz ar gran misie. Ton ti monte, ensilt ti pe fane. Toulede ti sap lor kal. Bigh Malion ti realize ki li ti al tro lwen me so fierte ti anpes li rekonet so erer. Prezidan vilaz ti ena so prop vision me li pa ti malonet. Bigh Malion ti bien

konn sa. Akoz samem, laont dan leker li ti prefer kit vilaz.

Ler vev la ti trouv Bigh Malion li ti fer enn sourir me nou konper ti fou li kwak. Normalman li ti pou arete, koz ar li, bwar enpe dite. Me sa gramaten la Bigh Malion ti manz mous-zonn. Li ti pran sime Kolinn Petrousmok san get kat kote. Kouma li ti ariv laba li ti ranz enn maray e, san perdi letan, ti koumans enn travay ki depi lontan li ti anvi fer.

Pie badamie ti tombe e dan so plas konsey vilaz ti fer konstrir enn gran bazar modern. Bien-bien vit dimoun ti bliye pie badamie ek Bigh Malion.

Me depi enn tan enn zafer bizar pe deroule. Dan bazar ena enn stal kot pe vann bann zoli stati anpier. Bann dimoun dan vilaz koumans aste. Dimoun lezot vilaz koumans vinn aste. Vit-vit bann touris koumans vini. Presidan fer lanket pou dekouver kot bann stati la sorti. Marsan refiz koze. Sak fwa Presidan get enn sa bann stati la so leker bat for e enn tristes vwal so gete. Li pa konpran kifer.

Prezidan vilaz bien malad. Avan li ale li ti'a kontan, si li ti kapav, tir enn pwa lor so leker, me li pa kone ki bizen fer. Fatige ar so prop reflexion, li sey dormi. Li santi enn prezans pre kot li. Pa prezans enn imen, plito prezans enn vizion, enn sign-santiman. Enn stati anpier ki ti provok palpitation dibout kot li, get li ar enn sourir konplis. Kouma figir lor zwekart, anba ek lao, divan ek deryer, agos ek adrwat mem parey. De vinn enn, enn vinn de. Aster li koumans konpran. Li ek Bigh Malion, Bigh Malion ek li pa kapav ekziste enn san lot. Sakenn bizen so kamwad. Zot tirayman li endispansab pou ki enn sezon amenn enn lot, pou ki enn youg akous enn lot. Emisfer gos ek emisfer drwat, zot de lezel ki fer zwazo anvole. Tay enn e zwazo tonbe. Pil pa ekziste san fas.

Enn dimoun pe dibout kot so lili. Li ouver so lizie. Bigh Malion!

- Presidan, ki zes? Kouma mo tourn mo ledto to koumans fane?
- Bigh?
- Non. Sen Pier! ... Aret to badinaz.
- Pa fouti mor anpe dan sa fouti pei la.
- Verminn pa kreve do ta!
- Parye Satan finn fou twa deor dan lanfer?

Ala zot rekoumanse. Vilaz finn regagn so lekilib. Prezidan ek Bigh Malion, Bigh Malion ek Prezidan toulede toultan dan balans. Samem fer zot lavi deroule. Monte-desann, kase-ranze zot tourne dan enn vals dous-violan otour zot pie badamie. Kole-kole, parey me diferan, separe me ansam, Prezidan ek Bigh Malion finn konpran zot rol. Zot kone sir-sir aster ki malgre ki sakenn pou ris so kote, vire-tourne, mem si zot fer letour lor letour, zot oblize remaye. Enn ne eternal finn atas zot ansam kouma pil ek fas, kouma yinn ek yang.

- E Prezidan! Komie zot ti donn twa pou to vann nou pie badamie?
- Kolinn Petrousmok.

SATYA

PRELID

Enn tanto liver kan zwazo boner al rod saler dan nik, dan lakrwaze pie lila mo ti zwenn Ton Toulsi. Li ti pe asiz lor enn gro ros, lizie fixe dan pie lila. Dimoun ti pe dir ki plis li vinn vie, plis li radote. Me mwa, mo ti trouv enn zafer misterye dan li, ki ti pe atir mwa. Mo ti al asiz pre kot li, san fer tapaz, san deranz li. Pandan enn bon bout letan enn miray silans epe ti separ nou me mo pa ti gagn kouraz les tapaz gonaz bles trankilite pie lila. Enn kou, san atann li ti koumans koze.

- Ki zot pe fer, beta? Zot pe touy pie lila.

Mo ti kone par experyans ki mo ti bizen res tankil parski Ton Toulsi ti ena kiksoz pou dir mwa. Mo ti kwar li ti pou koz lor pie lila ki nouri ek geri lavi, fer blesir sikatrise, parfim lakrwaze. Li ti kontan koz lor seki li ti apel 'niim raja'. Me non. Ton Toulsi ti pran enn lot larout net.

- 'Devadass' li dir mwa, 'to enn bon garson. Akoz sa to ena enn louvraz serye pou fer.'

Enn filwar petal ek pikan ti koumans deroule divan mo lizie imaziner. Soley ti al dormi san ki mo ti realize. Fernwar liver ti fini asiz partou. Mo ti kontinie bwar parol Ton Toulsi ziska ki li ti dir mwa.

- Beta, to bizen al lakaz. To mama pe trakase.

Ler mo ti pe marse pou al lakaz, mo ti koumadir dan enn rev. Me tou bann parol la ti vinn enn blok vadire lapat-lafarinn-petri e mo ti pe gagn difikilte rapel bann detay. Kikfwa ti pou bizen fer bann tiboul, belo zot, met zot lor tawa, aroz manteg pou fer zot gonfle pou fer farata feyte.

Letan ti koumans galoupe. Lekol primer, kolez, liniversite, metie profeser, sakenn so tour ti okip mo servo telman net ki parol Ton Toulsi ti al kasiet dan fon basen mo lespri. Tanzantan, san atann, enn mo, enn fraz ti remont lor sirfas. Pa plis.

Mo ti desid pou fer mo laniverser trant-an dan enn kanpman dan vilaz Pwentosab. Ti ena laplipar bann kamarad entim. Normal zot ti vinn ar zot kopen-kopinn. Parmi ti ena enn tifi ven-vennde-zan. Li ti diferan ar lezot par so manier abiye, koze; par so degenn anzeneral. Malgre li ti bien feminen, li ti osi tanzantan, ena enn bataz garson-manke. Sa aspe so personalite la ti souligne par so traksout ek treynez ble-blan. Enn kou, san atann, enn fraz vinn dan mo labous.

- Garson-tifi melanze pou montre sime dime.

- Ki to pe dir Deva?

- Kisannla? Mwa?

- Non, mwa! ... tifi-garson melanze ...

- ... pou montre sime dime.

- Samem.

- Enn gran dimoun ti dir mwa sa enn fwa, bien-bien lontan.

Sans mo pies pa ti rod konn plis.

Sa swar la Satya ti rant dan mo lavi.

Mwa ek mo koleg Matie, kouma nou abitie fer ler dezene, nou ti pe manz enn morso dan

Lotel Pakistan. Ti ena plizier staf Kolez Islamik kot nou ti pe travay. Matie ek mwa nou ti dan ti kwen ki server ti abitie bloke pou nou. Matie ti enn personaz extra ki boukou dimoun ti admire. Li ti enn poet, profeser siyans, 'gay', aktif dan tavay sosial - sirtou ar bann seropozitif - e seki ti drol se ki tifi ti atire par li. Mo kwar so douser ek so bonte ki ti pe atir dimoun. Li pa ti kasiet so oryantasion sexiel. Li ti pe sorti ouvertman ar so kopen.

Pandan ki nou ti pe manz dipen ek gato-pima, blag-blage, soudan mo ti santi enn prezans. Ler mo ti lev latet ki mo ti trouv divan mwa. Traksout ble-blanc garson manke. So sourir tris ti aksantie so bote ek bonte profon. Li pa ti paret finn vinn get mwa. So regar gri sat ti poz lor Matie. Lerla mo ti realize ki ti ena enn gran konplisite amikal ant sa de la. Enn sel kou Matie, ki ti enpe tris, ti vinn ge, koumadir li ti finn zwenn so nam ser.

_ Satya! To kas enn bout dipen ar nou? ... O pardon! Satya, mo prezant twa Devadass ... nou apel li Devta. Devta mo prezant twa Satya, mo pies prefere.

- Promes dan vid! ... Nou'nn deza zwenn. Laniverser 30 an dan kanpman ... Pwentosab.

- Wi, mo rapel.

- Matie, mo bien bizen twa. To portab tengn?

- Mo'nn bliye met li lor sarz.

- To lib tanto?

- Ki ler?

- Si-zer, ... set-er ...

- Pou ki zafer?

- Razia finn resite. Vinn zwenn mwa lakaz. Nou'al ansam. Bon, mo les zot kontinie zot kouchou-kouchou zom.

- To sir to pa'le manz kiksoz?

- Mo'nn fini dezene. Salam!

Parey kouma li ti paret divan nou, meparey li ti disparet kouma enn ti labriz ki soufle enn kout sek avan li tengn me feyaz lor later gard tras so pasaz. Matie, dan enn ton plen ar admirasion ti kas silans ki ti swiv.

- Enn tifi extra sa! Pourtan lavi pa finn donn li okenn kado ...

Mo ti kone ki la, parey kouma Ton Toulsi kan garni koze finn fware, nanye pa ti pou kapav fer Matie chombo. Kouma li ti konn rakont zistwar e nou ti ena enpe letan divan nou, mo ti deside pou sey pa enteronp li. Mo kone pa ti fasil.

Lapolis ti ramas enn tibaba lor peron lasistans piblik. Enn ti bout papie ki ti pingle dan so lenz ti endik ki so nom ti Satya. Li ti grandi dan S.O.S Vilaz ziska laz 18 an. So lasans pou li, fami Mustapha Shibou ti aksepte pou eberz li. Li ti enn tifi entelizan ki ti pas Sinior. Grasa led Misie Shibou, enn menwizie, li ti al sviv enn kour menwizri dan I.V.T.B Ebenn pou ki enn zour li pran biznes so papa adoptif. Pandan dis minit li ti ale mem. Detay swiv detay ...

- Zot pa ti fer li sanz so nom?

- Mo ti kone to ti pou dimann sa kestion la. Anverite Madam Shibou ti ole sanz so nom, apel li Saberah. Me Misie Mustapha ki ti sanz so nom pou reysi marye ti deside ki sa ti enn move pratik. Satya ti gagn liberte swazir. Li ti gard nom Satya.

- Poul ek mangous vinn cham.

- Ki to pe dir?

- Enn vie koze lontan. Pli tar mo dir twa. Kontinie zistwar Satya.

Matie ti kontinie. Satya ti enn tifi pa kouma lezot. Li ti desid koup so seve alagarsonn. Li ti rezet lenz ki ti pou donn li enn idantite etnik. Lenz kouma sari, salwar-kamiz, rob, zip etc. Li ti swazir traksout. Inisex, zero-etni. La, mo pa ti kapav tini.

- Li enn lesbienn?

- Satya lesbienn? Non, non, non! Li debat pou anpes dimoun atas etiket ar li. Li plito enn dimoun endependan. Li get lemond enn lot manier. Ziska fek-fek la li ti ena enn boyfrenn me tilom ti tro feb pou li, tro konvansyonel. Satya se enn lot kalite dimoun, enn spesimenn rar me adorab. Mo extra kontan li. Li koumadir mo nam-ser. ... Eh, avan mo bliye. ... Ki sa zistwar poul ek mangous?

- Ton Toulsi enn fwa ... Mo'nn deza koz Ton Toulsi ar twa? ... Li ti dir mwa ki enn zour pa enn zour enn tifi ar bataz garson ... enn garson manke, pou fer poul ek mangous vinn cham.

- To kwar dan siperstision aster?

- Siperstision? Ousa profesie? Ki kone!

Enn santiman bien drol ti swiv mwa partou sa zour la. Mo ti ge ek tris anmemtan; eksite ek trakase. Kifer? Pa ti kone. Pa ti ena okenn rezon. Enn zafer ti pe koumans bouwers mo lavi. Mwa ki ti toultan sir mo pwen, mo ti pe koumans dout tou. Nanye pa ti sir, nanye pa ti kler. Enn gou ak ti kol lor mo pale. Amizir letan pase mo angst ti pe grandi. Mo ti kouma enn pirog san gouvrenay ki ti pe balote lor vag. Dan klas mo kour Ekonomiks ti koumans mank teton; li ti pe say-saye. Anverite mo nepli ti ena okenn antouziasm. Pli grav mo nepli ti kwar dan seki mo ti pe dir kouma enn masinn ki ti finn anrezistre enn mesaz. Monotoni, gou rans. Tou ti vinn rann, rann, rann.

Pou enn wi, pou enn non, mo ti pe sap lor kal. Mo lavi emosyonel ti anrwin. Mo pies ti prefer kas bag. Tourbiyon ti pe vir-vir mwa. Enn zour, boner gramaten mo portab ti sone.

- Misie Devadas?

- Limem.

- Satya isi.

- Satya? ... Annnn Satya. Wi Satya.

- Kifer ou paret abriti?

- Mo fek leve.

- Mo kapav koz ar ou? ... Ousa mo telefone pli tar?

- Non, koze.

- Matie finn donn mwa ou nimer. ... Mo bien bizen ou led.

- Ki mo kapav fer?

- Ou kapav eberz mwa detrwa zour san poz kestion?

- Be ... hennnn! ... Wi!

- Ou finn ezite.

- Wi. Me aster mo repons li kler e ferm. Wi.

- Ki ou ti'a kontan manze seswar?

- Ou pa bizen kwi.

- Mo anvi.

Mo konportman ti pe vinn bien drol. Dabitid zame mo ti kiin pou envit dimoun pas lanwit kot mwa. Mem kan mo pies ti vinn lakaz, apre lamour mo al ti al kit li kot li. Sel dimoun ki

ti tanzantan pas ennde lanwit kot mwa se Matie. Mem dan so ka, li pa ti gagn drwa amenn so kopen. Me zordi mo ti pe permet enn enkoni - mo ti zwenn li zis de fwa pou enn timama - vinn res kot mwa. Pou komie letan? Sa size la pa ti mem souleve. Eski mo ti pe vinn pagla net?

Kouma enn otomat mo ti al direkteman dan sanbdami pou met dra prop lor lili; ramas mo bann dezord; ouver lafnet pou les ler fre rantre. ... Dan lakour mo ti koup detrwa ti brans feyaz ek ennde malere fler pou fer enn ti bouke kas-kase. Devadass nepli ti pe konpran Devadass.

Ler li ti vinn kot mwa li ti ena enn sak lor so ledo e enn tant bazar dan so lame.

- Montre mwa kot lakwizinn ete. Mo'al met sa laba.

- Poz li la; mo va okip sa. Les mo montre ou ou lasam.

Kouma mo ti santi ki li ti avi res tousl dan so lasam, mo ti al dan mo biro pou prepar travay lasemenn. Mo ti pe gagn difikilte pou konsantre. Mo ti al asiz dan enn fotey. Mo lizie ti pe ferm tousel.

Ler mo somey ti kase enn bon parfen manze ti giji mo narinn. Ti'nn fini midi.

Satya ti prepar enn repa mama dan gou. Pandan nou repa ade pa ti ena gran konversasion apart bann ti koze lor tizafer pa enportan. Apre sa dezene la sakenn ti al dan so lasam. Pli tar ler mo ti pe get television, li ti vinn kot laport salon zis pou dir mwa li ti pe al fer enpe jogging. Ala kimanier nou premie Dimans ansam ti pase. Detrwa zour pli tar mo ti tann enn toktoktok lor laport mo lasam. Ler mo ti al ouver mo ti trouv li ar so zoli sourir tris, so sak lor so ledo. Ler li ti dir mwa ki ti finn ariv ler pou li chal mo ti dimann li kifer. Li ti zis fer enn gran sourir ki ti montre enn ti fant lor so ledan lao ki ti donn li enn karakter spesial.

- Nou ti tom dakor lor pa poz kestion.

- Dakor!

- Pa nesaser akonpagn mwa. Mo konn sime.

Parey kouma li ti rant dan mo lavi, li ti resorti. San fraka. San tapaz initil. Me ti enpe tris me kiksoz ti pe ekler lorizon kouma barlizour. Satya ek mwa nou ti kouma lapli ek soley me akoz sa nou ti donn nesans larkansiel.

2

Enn semenn pli tar ler Matie ek mwa ti pe manz enn ti bout dipen dan Lotel Pakistan, san panse koze Satya ti leve.

- Satya finn bien apresie to diskresion.

- Li bien? Li pa finn donn so nouvel.

- Sa Satya sa! Tank ki li kapav debrouye par limem li pa pou rod koudme. Ler li rod koudme se ki li dan dif. Akoz sa mo ti donn li to portab.

- Kapav kone ki ti arive?

- Aster mo kwar mo kapav koze. Li pa pou mayn. ... Enn gran planter dan lenor, enn kouzen Gian ... samem ... Mustapha ... (avan li ti sanz so nom pou marye enn tifi Mizilman ki li ti kontan) ti ole marye ar li. Mustapha ti dakor. Mem Madam Mustapha ti tom dakor parski kouzen Mustapha ti ena enn ta pitay. Li ti anvi investi dan fabrikasion meb lor enn baz endistriyel. Ti pou enn aranzman korek pou tou: pou lafami Shibou, pou kouzen Mustapha ... pou Satya. Me ala lemesan Satya ki dir non; ki sa pa dan so plan. Pa ti kapav les enn sans koumsa sape! Presion lor Satya ti koumans monte. Satya ti realize ki sel fason pou ki li reysi defann so pozision se enn menas ki li pou kit lakaz ale. Lor vites mo ti bizen trouv enn ti kwen kot Satya ti kapav zet lank pou detrwa zour. Normal mo ti mazinn

twa. To abitie depann mwa.

- Li finn retourn kot bann ... Shibou?

- Unhun! Tou finn retourn dan lord. Satya kwar dan lamour. So paran adoptif ti prefer panse ki moralite pa plen vant. Satya ti fer zot konpran ki pou li zis dipen pa ase pou nouru imen. De manier diferan net pou get lavi. Mustapha ek so madam finn bien konpran ki lor sa isyou la Satya pa pou sed enn pous. ... Kifer to pe soupire?

- Pa fasil sa Satya la! Li'nn rant dan mo lavi kouma enn koutvan.

- Li rant partou kouma enn koutvan. E ler li ale nanye nepli kouma avan.

- To tir sa parol la dan mo labous.

Mo pa ti kapav dir li ki mo ti kwar ki mo ti tom amoure ar Satya. Mo sir li ti pou boufonn mwa. Matie ti ena repitasion enn sef manzer krann.

Kikfwa li ti zis enn ti latirans fizet. Akoz sa mo ti panse ki si mo ti konsantre lor mo travay kikfwa bien vit enn lot zwazo rar pou travers mo regar. Toumanier kouma lekzame ti pe aproz mo ti bizen ed mo bann zelev revize for-for. Kan lekzame vinn pre, mo kwar tou profeser konsantre lor metod pas lekzame, pa lor devlopman konesans. Minister, administrasion, paran ziz nou par rezilta ek grad. Samem nou apel ledikasion.

Donk mo ti koumans apiye for-for pou fer lendistri sertifika marse. Me ti ena touzour enn gou ak dan labous. Ti ena tro boukou kikfwa dan mo reflexion. Me ti ena osi enn lot zafer ki ti pe manz mo krann. Kouma enn bonn profeser Ekonomix mo ti pe roul dapre silabes; mo ti pe montre bann lavantaz 'GLOBALIZASION' pou nou pei. Me tou mo resers dan so domenn la ti pe dir mo pei fer atansion pa may dan lak. Enn rapor Nasionzini ti denons apovrisman bann pei pov ek feb; ti demontre ki mem dan bann pei devlope bann ris ti pe vinn pli ris ek bann pov ti pe manz lapousier. Anplis bann spesialis ti pe dir ki globalizasion ti enn mit. Pou li fonksione plennti-plennti bizen lenerzi bomarse ek lape dan lemonn. Pri lesans ti pre pou tous 70 dolar barik ek rivalite ant USA ek Lasinn ti pe entansifie. Gilbert Ahnee dan Le Mauricien ti ekrir ki li pa ti pou enn sirpriz ki lesans vinn 100 dolar barik. Lager komersial ti kapav debous lor konfli arme. Me dan mo pei, bann neoliberal, linet roupi lor lizie, ti pe priye for-for dan lasapel globalizasion, liberalizasion ek privatizasion. Mo pa ti kapav ansengn sa. Li pa ti dan silabes.

Lot kote bann aktivite ekonomik tradisionel ti pe koumans lok-loke. Ti ena deza ennde entelektiel ki ti pe dir bann lotorite konserne ki ti bizen reget nou stratezi devlopma. Enn ladan ti pe dir ki ti'nn ariv ler pou viz sekirite alimanter atraver enn reform agrer. Plis ki 50% later ti dan lame mwens ki 1% popilasion ki ti blan. Bann desandan esklav ki ti plis ki 25% popilasion pa ti mem posed 1% later. Dapre li sa ti enn veritab form aparteid ekonomik. Normal bann lagazet ki ti dan lame bann neoliberal ti tom lor li, apel li rasis, teroris, anarsis - anfen tou bann 'sis' negatif. Sawsi pa ti kapav ansegne. Mo ti kapav pe tann bann gardien moralite kriye ki bann demagog doktriner ek dogmatik pe fer lavaz servo dan lekol. ... Mo ti kwense net. Ti bizen pez nene, bwar dilwil. Telma mo ti pe bizen pez fren ki mo semel ti ize net. Mo travay nepli ti pe donn mwa okenn satisfaksion. Apart sa mo pa ti pe kapav aret pans Satya ... So portre ti dan mo latet toultan; so sourir tris ti pe obsed mwa. ... Si mo ti kapav aret panse! Mo dilem ti lour pou sarye.

3

Enn gramaten dan Matinal ti ena enn lartik prensipal dan premie paz avek enn gran foto Satya. Satya dan lagazet? Mo ti pe tranble. Mo leker ti pe bate for-for. Ki finn ariv li? Enn lezand anba so foto: Madona Rouz, Lider MDL. Tit: TIBOUT FER GRAN-NWAR TRANBLE. Mo ti lir lartik la kouma enn afame; telefonn Matie. Li pa ti la. Mo ti kit enn mesaz lor so reponder. Lafami Shibou ti kapav donn mwa nouvel. Ti ena omwen 25 Shibou; omwen 10 ladan dan Plennvert. Bizen sey mo lasans. Mo ti fer enn nimer. Non, Satya pa ti res la. Sey lari Lape. Enn madam ti reponn. So bonom Mustapha pa ti la. Li ti finn al donn Satya enn koudme. Wi, li ti tann parl mwa. Satya ti dir zot ki li ti fer mwa konfians. Wi, mo ti

kapav vinn get li si mo ti pou anvi. Li ti pou lakaz tout lazourne.

Mo ti bizen al travay. Kouma mo ti ena de peryod lib zis avan gran brek mo ti pou kapav al rann Madam Mustapha enn vizit. Matie pa ti pran kontak. Li pa ti vinn travay. Li ti pran enn konze spesial. ... Mo ti kouma sat lor labrez.

Madam Mustapha ti enn dimoun sarman. Li ti donn mwa enpe detay ek bann nimeron telefon. Anplis li ti ole atoupri ki mo manz enn ti manze kot li. Enn lot fwa mo ti dir li.

Dan les pei, lor lakot, ti ena boukou ti vilaz ki ti ena zot prop kiltir ankomen. Bann vilazwa ti ena enn lipie lor later, enn lipie dan lamer. Later, lamer ek ler ti pe viv an-armoni e dimoun ti disel ki ti fer lavi dan gou. Me gouvernman neoliberal ansam ar bann korporasion ki ti ena enn sel obzektif - pitay fer piti ar pitay - ti finn tir zot prop plan: IRS (Integrated Resort Scheme). IRS ti pou permet fer later agikol vinn rezidansiel pou miltimiliarder. Laplaz ek lamer ti pou rezerve pou rezidan Fortresvil. Toutotour ti pou ena enn baraz beton-barble. Mir Berlen manti. Ti koumans par anpes peser zet zot file dan lagon ousa plas kazie; bann meteye ti bizen retourn later; later leta ki ti gard so nom krawlenn ti pe fizione ar later tabisman pou donn IRS sime, teren golf e mem enn ti erport pou jet prive. Bann agwa lamone fasil kouma Satis K.K ek Benn Moutouk ti pe explik bann abitan vilaz Kat Ser, Set Frer, Tantinn Gouna, Lamitie ki zot pou dan bien. Pou bizen dimoun pou travay servant, zardinie, kliner, boy, mesennjer, kwizinie, nenenn. Gouvernman ek bann miltinasional kontan lepep admirab.

Enn samdi gramaten enn ti garson ki ti kontan lapes ti pran so lalinn, so lamok lever ek so tant lapes pou al may detrwa viel gri. Ler li ti pe travers lor laplaz, enn gard sekirite aret li, ras so materyel, bat li detrwa koutpwen ek koutpie. Ti garson la ti tom anba sankonesans. Gard sekirite ti ris lekor garson la, zet li dan enn depotwar. Kan garson la so mama pa ti trouv so zanfan retourne malgre ki soley ti fini kouse, li ti dimann bann vwazen donn enn koudme pou rod piti la. Enn group zenes ti trouv ti garson la anba enn touf plan sovaz. Lor vites ti amenn li lopital. Garson la, TiPrem, so zetwal ti for. Kan li ti koumans geri, li ti rakonte seki ti ariv li.

Tou dimoun ti soke. Sok ti vinn mekontantman; mekontantman ti vinn lakoler. Si pa ti fer kiksoz toutswit sitiason ti pou deteryore. Depi enpe letan Satya ek enn ti group travayer sosial ti aktif dan sa rezion la dan domenn ledikasion bann madam parski akoz bann koutim ki konsider zom siperyer ki fam, ti ena boukou fam ki pa ti konn ni lir ni ekrire. Ler zot ti aprann ki ti ariv TiPrem zot ti fer enn seri renion otour destriksion lavi dan vilaz par proze Fortresvil e sa seri renion la ti debous lor enn rasanbleman mons dan vilaz prensipal, Lamitie.

Ki kouraz mo ti gagne? Olie retourn kolez pou kontinie travay, mo ti al direk vilaz Lamitie. Kouma mo loto ti anpann mo ti bizen al par bis. Ver kat-er mo ti ariv laba. Mo ti pe atann pou trouv enn landrwa dan lafiév azitasion me sak dimoun ti pe okip so okipasion. Kot pou gagn niouz lor Satya. Dan sant vilaz ti ena, kouma dan tou vilaz, latelie tayer, salon kwafer ek lotel dite. Lotel dite. Mo ti swazir lotel dite. Kisannla ti ladan, antoure par enn group abitan landrwa? Matie.

- Devta? To'nn perdi sime?

- Kot Satya?

- Li pe repoze. Nou kouma sovsouri. Aswar nou fer louvraz, lizour nou dormi.

Enn parol Ton Toulsi revinn dan mo latet: "Kan aswar vinn lizour ..."

Ver set-er tanto nou ti zwenn. Satya ti akey mwa ar pli zoli sourir ki ekziste. Ler mo ti get li mo ti kone kifer mo ti vinn dan Lamitie. Mo ti amoure ar Satya.

Matie ti fini konpran tou e li ti kone ki pa so ler pou manz krann. Apre ki nou ti manz enn bout dipen nou ti all dan enn renion kordinasion bann delege tou vilaz dan lezanviron. Ti ena peser, planter legim, prodikter poule ek dizef, tayer, mekanisien, kwafer. Ti ena bann

fam ki ti vini ar zot zanfan. Ti ena zenn, ti ena vie. Tou dimoun ti ini par mem volonte. Zot dinite ek zot liberte pa ti avann. Mo ti enpresione par manier karismatik ki Satya ti kontrol renion la. So parol ki ti koule kouma dilo lasours ti pe tous nam tou dimoun ki ti prezan. Ti nesese aster fer pei antie kone ki ti pe pase is dan rezion les.

- Zotmem disel later. San zot nou later pou perdi so nouritir e lerla li pou aret nouri nou. Pa ase zis fer seki nou pe fer. Bizen fer kone. Kan nou alim enn labouzi, nou pa met li anba bol. Nou poz li lor enn oter pou li kapav ekler sime lezot. Kouma pou fer sa?

Enn vie tonton - li ti rapel mwa Ton Toulsi – ti dimann nou kifer nou pa ti pibliy enn bilten regilierman. Apel li Mouvman Disel Later (MDL). Kisannla ti pou ansarz? Mo ti santi plizier per lizie fixe mwa.

4

Boner gramaten, lelandime, mo ti pran bis pou retourn kot mwa. Mo ti pas enn lanwit blans. Ti bizen swazir ant Globalizasion ek Disel Later; ant abstre ek konkre; ant fos ek vre; ant fer vadire ek lamour vre; ant gonaz ek Satya. Ti ena pou travers enn pon e lerla koup li; ti bizen avanse san get deryer. Mo ti gagn per.

San realize mo lavi ti pran enn lot direksion. Kouma enn tren lor rel, san saydinn, mo ti pe roule, parfwa roul-roule lor larout trase par routinn. Bann lane ti pe traverse parey kouma bann lagar kot person pa desann. Minister sekirite sosial ti avoy mwa enn let pou dir mwa ranpli enn form ki ti pou donn mwa drwa pansion vieyes. Mo ti pre pou ariv dan bit e nanye mo pa ti done. Mo nek ti pran. Kouma lamas dimoun mo 'si mo ti nek fer vadire.

Pa kone kifer, enn lema ti atir mwa ver lakrwaze pie lila mo lanfans. Tou ti finn sanze. Depi lontan Ton Toulsi ti fini kit nou. Enn batiman beton, vilen kouma devlopman sovaz ti pe dibout dan plas pie lila. Pourtan enn tanto, bie lontan, ti ena enn promes me enn gopia ti kras lor li. Satya ti mor dan enn aksidan loto. Dapre serten dimoun pa ti enn aksidan sa. Mafia ti avoy li manze.

ENN LAVWA DAN ASOIR

Depi enn semenn mo pe anim enn program radio ant ener ek dezer dimaten. Enn program enteraktif. Nanye bien orizinal. Mo zve lamizik ki mo kontan, mo envit bann oditer reazir e parfwa zot dimann mwa zve enn dis ki zot kontan. Si posib, mo fer zot plezir. Me plis souvan se pa lamizik ki dimoun rode me plito enn konversasion pou kas silans-solitud aswar. Radio dan nou sivilization bef-dan-disab finn vinn enn far alime dan marenwar pou donn lespwar, enn pasrel ant bann ti lil izole, enn bren lerb anplen dezer. Parfwa li enn lenpos ouver lor lepase, enn ti difil frazil ki met kontak ar enn lexpéryans antere dan fon nou memwar kot nou finn bliye so lekzistans, enn signal ki kapav ramenn enn trans lavi lor sirfas.

Zordi swar tou plis trankil ki normal. Zis detrwa kout telefonn. Parmi finn ena enn ensinifian ki profit liberte ki li finn gagne pou vomi pianter ki dan so lespri parski so leker kapon-timid abitie azir dan-nwar-dan-nwar. Ankor senk minit reste. Ki mo pou fer zordi? Aret parla kot enn lotel dite, manz enn ti-zafer, lerla al lakaz, sey dormi enpe. Samem momam mo plis deteste. Retourn lakaz, retourn dan routinn; koze pou labous pa pi. Koz nenport, fer nenport. Mo pe al lor karant-an e mo lavi finn fini vinn nenport. Tou mo bann gran proze depi bien lontan finn tas lor poto. Enn sans ena sa program la. Li permet mwa kominik ar dimoun andeor mo nik ... Kisanla sa kapavet? Alo ... Silans ... Wi ... Momem sa ... Rozmari! ... Kot? ... Finn koupe. Teknisien pas jingle. Mo pa'le quar seki finn ariv mwa. Rozmari? Pa posib! Sirman kikenn pe fer mwa mesanste. Me pa kone kot korl la sorti. Dimoun la pa finn kit okenn tras. Si Rozmari sa, li pou retelefone. Sirman enn kout flouk li finn tap lor program la, li finn tann mo lavwa, mo nom e li finn anvi rebran kontak. Lor kouto. Zis pou fer mwa kone ki li dan paraz. Kifer li finn atann dernie ler? Sirman li pou rebran kontak. Les mo kit enn mesaz dan resepsion pou dir zot ki si ena korl pou mwa avoy li dan mo biro.

Atann, atann, atann. Touzour pa nanye. Komie letan mo finn atann? Ler mo somey kase barlizour pe deza kolorye lorizon. Mo dimann resepsion si ti ena korl pou mwa. Non. Personn pa ti telefone. Me Rozmari? Rev ousa realite? Ase fer to kouyon. Rozmari ti telefone. Ti pre pou dezer-dimaten.

Drol! Ki pe arive? Souvan mo pas dan sa sime la. Me zordi gramaten li pe paret diferan. Koumadir mo pe get li ar lizie nef. Enn lavwa dan aswar kapav fer sa? Eski mo pe vinn fou? Sirman koumsamem lafoli koumanse. Nepli kone ki rev, ki realite. Me Rozmari pa enn rev. Li ti ekziste, li ankor ekziste. Talerla mo ti tann so lavwa. Pa rev sa. Se lepase ki pe rod so vanzans. Depi enn bon bout letan sa loto la pe souiv mwa. Enn taxi. Me ena kikenn deryer. Kikenn ki resanble ... Non. Mo tro fatige. Mo vizion pa kler. Pa kapav li sa. Ki Rozmari pou vinn fer isi? Les mo arete, mo gete ki taxi la fer. Li double mwa li ale. Taxi la vid deryer. Kikfwa pasaze la finn koule pou mo pa trouv li. Kifer? Ala li reparet. Mem foular ki Rozmari ti abitie mete ... Kikenn pe rod fer mwa vinn fou.

Mo desid pou al direk lakaz. Enn dous, enn kafe so, enn bon somey mo sir pou fer mwa revinn fit.

Rozmari, ler nou ti zwenn, ti fini fer so premie degre e li ti pe travay lor so tez Ph.D. Li ti enn fam bien ot, extra elegan ek rafine; enn fam admirab ki ti kapav fer lavi so zom vinn swa paradi, swa lanfer. Tou ti depann lor so moud. Mo pa kapav dir ki mo ti kontan li. Me aköz li ti enterese ar mwa mo ti santi mwa bien spesial. Bann lezot zom dan mo group ti bien manga. Mo kamwad Peter ti fer tou pou sorti ar li me se lor mwa ki so lizie ti tonbe.

Kifer li ti swazir mwa? Mo pa ti enn jak. Eski mo zis ti enn spesimenn ekzotik pou so koleksion? Posib. Posib osi ki li ti senser. Enn zafer sir: mo ti flert ar li zis pou fer mo fezer, deklar gran mari, fer lezot vwar. Ar Rozmari mo ti bien negatif. Mo ti osi enn joukal. Kan mank lexperyans nou bien fane. Apre, pa kone kifer, nou finn aret zwenn. Nou toulede, mo kwar, ti santi ki nou relasion ti tro artifisiel, mem tro destriktif, e ki li ti meyer sakenn al so kote. San okenn explikasion, nou ti zis dekonekte. Tanzantan souvenir Rozmari remont lor sirfas e lerala mo gagn enn anvi for get li. Bien vit selman bann lezot preokipasion pous li dan enn kwen. Me zordi ver dezer-mwen-senk li finn rerant dan mo lekzistans kouma enn koutvan. E pli grav mo pe santi mwa koupab. Koupab pou kizafer, mo pa kone. Me klerman mo santi ki kikpar dan nou relasion mo responsab enn blesir, enn soufrans. Si vremem li ti kontan mwa! Grav. Parski pou mwa li ti zis enn gadjet pou dekor mo biografi, pou kares ek flat mo fierte zom. Enn zeye dan mo boutonier pou gidi-gidi mo gran-nwar matcho. Rozmari pardon! Pardon Rozmari. Eski akoz mwa ki to ti vinn enn droge? Ki to finn devini? Fek-fekla Peter ti dir mwa ki li ti finn gagn move nouvel lor twa. Enkonsiaman mo ti sey efas lenformasion la. Aster mo konpran kifer.

Me ki mo pe radote? Rozmari vivan. Li ti telefone ver dezer-dimaten. Mo ti trouv li dan siez aryer enn taxi.

Kiler la? Mo fam finn fini leve. Tipti pe ankor fer so move size. Mo pe ariv zis atan. Mo va okip li letan Jenny prepar Sabrina pou al lekol.

- Sori, mo ti tro fatigue pou retourne. Personn pa'nn telefone?
- Rozmari fek telefone.
- Rozmari?
- Wi. To ansien pies ... Ki ariv twa mo gate? Ena problem?
- Non ... Ki li'nn dir?
- Enn zafer ant mwa ek li ... enn vie zafer.

Mo mirmir enn ti-fraz. Ase for. Jenny finn tande.

- Kifer to dir sa? Bien sir li vivan. To quar so nam ki ti telefone?... Rann mwa ennn servis. Pran tipti letan mo fer Sabrina manze... Ale mo bebe, enn dernie kouyer. Enn pou papi, enn pou mami. Fer mami plezir... Sa mo gran gate sa! Dan! Li dimann twa si to finn pardonn li...
- Kisannla?
- Rozmari.
- Ki li dir?
- Si to finn pardonn li, dime dan to program zwe "A whiter shade of pale".
- Pardonn li? Pou kifer?
- Li dir ki to kone.

Tipik Rozmari. Li rant kouma koutvan, li sort kouma koutvan me li toultan kit enn mister deryer li. "A whiter shade of pale". Kifer "A whiter shade of pale" ? ... Mwa ki bizen dimann li pardon... Pardonn li! Pou kizafer? Pa kone. Kikfwa zame pou kone. Me pa fer nanye. Mo pou zwe "A whiter shade of pale" dan mo program dime. Pa parski mo bizen pardone. Me parski mo bizen pardon.

Rozmari. Enn lavwa dan aswar. Finn ler pou sanz paz, koumans enn nouvo sapit.

ALIAS MEME

Enn fam anviron swasant-senk-an pe atann pou travers sime lor krosing kot ronpwen Beau-Bassin. Malgre so laz, so farde enpe ekzazere, ena enn zafer ar li ki fer dimounn tourn latet pou gete.

Enn BMW dernie model, gri metalize, prop kouma enn loto dans soroum, arete. Fam la travers sime. Dan loto, lor volan de lizie dilate-emosione swiv so ti pa-ti pa lor krosing. Ler li demare, li sey swiv li dan so retrovizer.

- To konn li?
- Kisannla?
- Sa vie fam ki fek travers sime.
- Non... Kifer?
- Koumadir to'nn trouv kikenn to kone.
- Kiler bizen ariv erport?
- Ena letan.

Zame li finn reysi kasiet nanye so fam ki lir so lespri kouma enn liv ouver. Me li prefer pa koze. Kan sa arive li koule dousman-dousman dan enn lemond silans kot li tousel konn laport sorti.

Ler zot ariv erport, li depoz so fam kot diparcher, al kit so loto dan parking, revinn pou zwenn so fam apre tchekin. Tou finn revinn normal, li paret. Ti komanter, rekomandasion, konsey dernie ler. Zot anbrase.

- Pa bliye telefone pou donn mwa detay lor to vol retour.
- Salam gate. Pa bliye bizen fer vaksinn Zoulou.

Apré ven-tan maryaz zot relasion finn vinn preske mekanik. Kouma de adilt mazer, mir, responsab zot konn zot rol ki zot zwe dapre regleman, dapre koutim.

Lor sime retour li koumans santi enn drol sansation; sansasion enn liv ki mank enn sapit, sansasion enn moter ki mank enn piston, sansasion enn lorkes ki peyna batri. Ler li ariv kot enn landrwa dezerte kot lanatir abondan finn reysi pous dimoun, li bord so loto, arete, kit so loto, rant dan enn ti bwa. Dan sa sezon la bann pie, bann plant ek bann lerb lor later zot foul ar verdir ek fler. Bann zwazo ek bann ensek sant kouler ek labondans. Touse fer li rapel bann ti zafer fondamantal ki BMW pa kapav ranplase.

Li ti ena sez-an. Tou bann zenes dan so group ti fini konn lamour ar enn vwazinn, ar servant ou, ar piten. Li tousel ti piso. Li ti pe santi li mari kouyon. Sirtou li ti pe gagn per.

Li vre ki li ti bien timid. Ti bizen kas piso. Enn so bon kamwad ti donn li enn ladres e enn swar li ti sove par lafnet so lasam. Li ti al kot Meme. Lor vites Meme ti met li alez, ti tret li kouma enn gran. Me parski li ti enpe tro nerve, li pa ti kapav kontrol bien so mouvman e vit, enpe tro vit, tou ti fini.

- Prosenn fwa li pou plis korek, fer mwa konfians.

Li ti bes so latet, ti kit lamone lor lata e vit li ti sorti. Enn santiman bizar ti pe desir so lape. Enn kote li ti fier parski li ti santi ki li ti vinn enn zom. Me lot kote li ti ena enn

santiman degou. Degou ar limem. Mem santiman ki li ti gagne sak fwa li ti brene. Me li ti osi kone ki kouma li ti pou reysi ramas enn tipe kas li ti pou real kot Meme. Letan ti pase. Meme ti fer li vinn enn exper lor fer lamour. Li ti enn bien-bien bon profeser ki ti marye teori ar pratik.

Li retourn dan so loto. Ler li ariv Beau-Basin li al fer enn letour kot Meme ti pe reste lontan. Tou finn bien sanze. Ban vie-vie lakaz tol finn disparet. Partou beton ek anti-vol. Nepli kapav sot par lafnet. Pie longann la ankor lamem.

Li rapel enn swar. Lerla li ti ena omwen venn-senk an. Ti enn sa bann zour kot tou ti golmal. Li ti dimann Meme si zot ti kapav pas lanwit ansam parski li ti bien bizen sove al kasiet parla, lwen ar so environnman abitiel. Zot ti tom dakor lor enn pri. Omilie lanwit, pa kone kifer li ti anvi dir Meme bann parol santimantal.

- Kifer nou pa res ansam koumsa Meme?
- Pa Meme.
- Kifer?
- Em em.
- Hen!
- M.M
- M.M?
- Wi.

Aster li realize. Li ti amoure ar enn piten. Me M.M. pa ti enn piten ordiner. Li ti enn ti dees lamour. Venus manti.

Senk-an pli tar par aksidan mo trouv enn tom dan simitier St. Jean ki garni ar zoli fler, kalite lor kouler. Mo aprobe pou kone kisannla ena otan sans.

"Marie-Madeleine Eternelle"

Dan parking simitier enn BMW gri metalize kouver ar lapousier demare.

DAYRI ENN FOUKA

Zordi mo laniverser. Mo finn gagn 76 an. Mo pa ti kwar mo pou viv osi lontan. 66 maximem mo ti pe dir. Vadire mo finn gagn enn ti-baksis. Ti-baksis? Enn mari long baksis. Kifer? Pou rekonpans mwa pou enn lavi ekzanpler afen ki mo kapav kas ankore boukou pake? Pou mo gagn ase letan pou pey tou mo pese? Kot pou kone! Aret radote bonom. To fer koumadir ena enn bondie zis pou twa, pou okip tou ti-detay dan to lavi. Kreater enn kosmos imans ar plizier liniver, milya galaxi, milya soley dan sak galaxi, douzenn planet dan sak sistem soler pou gagn letan pou okip to tansion, to jabet ek to tanpann?

Depi laz 16 an toulezan zour mo laniverser mo fer rezolision pou ouver enn dayri pou anrezistre mo panse, mo santiman, mo bann aksion. Toulezan mo rezolision al kouse ansam ar soley dan fon lamer. Me zordi, koumadir mirak, louvraz la pe fer, vadire pe bar gorl 60 an. Enn dayri dan mo latet.

Taler zot pou vinn lev mwa, pou swet mwa bonnaniverser, sant 'Happy Birthday', dir mwa bizen leve pou zot kapav netway mo lasam, servi mwa dezene. Dan 'home' kot mo finn vinn viv nou gagn bon tretman. Pa gagn drwa plengne. Selman ena zis vie; kouma mo ti-zanfan kontan dir 'vie kalite lor kouler'. Enn ti-malinn sa tifi la. Bon zanfan! Lendi dernie avan li al pran avion li ti pas vinn get mwa. Ler ti ariv ler pou separe mo lizie ti larme. Li ti santi mo lapenn. 'Tata', li ti dir, 'chombo, napa les sape'. Divan li mo fer sanblan riye. Apre ...! Eski mo pou retrouv so figir avan mo ale? ... Pa fer nanye, mo kone li pou ekrir mo poem... Mo sir Klodet sa, ... so manier ouver laport koumadir li per pou kas somey ti-baba. Wi, limem sa.

- 'Bonzour granper! Finn bien dormi?'
- 'Mamzel Klodet, zame mo ti marye ar ou granmer. Me si koumadir ou ou dakor, be san reflesi mo plonze.'
- 'Kapav reponn lapel, zoli bonom?'
- 'Miam-miam!'
- 'E! Ou laniverser zordi. Ki mo kapav swet ou?'
- 'Enn zoli lanterman.'
- 'E ou la! Aret fer mofinn!'

Klodet ouver rido. Deryer bann pie fri dan verze, lesiel ble, preske san niaz, pe anons enn zour ordiner, routinn; lor difil elektrik detrwa zozo-konde pe diboute. Enn kout sek zot tou anvole, ale anmemtan. Deor, dan lari, enn loto pas atout vites, tronpe for-for. Pourtan enan ekrito ek sign pou kontrol vites ek defann fer tapaz. Kod-delarout ek bon manier ti bizen mars ansam, me dimoun kontinie mizir zot grander ar horspawer moter loto. Ankore enn lot gran envansion ki finn vinn pwazon...

Mo bizen leve, sinon mo pou anpes Klodet fer so louvraz.

- 'Bizen enn koudme Granper?'
- 'Non mo tifi. Kapav debat!'

Dilo la bouyant. Samem problem ar sofosoler. An-ete li tro so; an-iver li pa ase so. Mem mixer la pa ede. An-ete dilo ordiner tro tied pou bes saler dilo so; an-iver ... brrr!... gagn lakranp toutou. Ki program zordi?

- 'Klodet, ki program zordi?'
- 'Pou ena ou fet seswar.'
- 'Lazourne?'
- 'Normal. ... Tou manier ou bizen repoze pou ki ou fit seswar.'

- 'To pou dans ar mwa Klodet?'
- 'Si ou envit mwa. Seswar mo ofjouti.'
- 'Vinn dan mo fet.'
- 'Mersi Granper me sori. Mo bizen okip mo fami. Tou manier ou pou bizi. Tou ou fami pou vinn get ou.'

Wi, zot pou vinn get mwa. Me mo trezor spesial pa pou la. Li lwen lot kote dilo. Li kapav telefone. Non pa posib. Li enn etidiant, lavi ser. Pa neserer. Fek-fek la li ti la. ... Ala li resanble mo Sheila; foto so granmer! Lavi drol. Li ti an bonn-sante; toultan mo ti kwar ki mwa mo pou ale premie; mo ti pran tou prekosion pou ki li pa mank nanye. Mwa ki ti bizen ale premie. Mwa ar mo jabet, mo tansion, mo malad-leker. Me lavi ti ena so prop plan. Enn swar li al dormi ... li res dormi ... touzour mem sourir lor lalev. Kouma zozo-konde li zis anvole, ale. Bondie kone ki li fer. Li bon koumsa. Dan nou memwar, dan mo memwar, vre Sheila kouma li ti ete toultan pou res fre, fre kouma li ti ete toultan. Li ti trap lavi ar so de lame e ler li larg lavi enn sourir desinn so boner. Mem li pa la, li pou toultan la. Li finn kit so sourir lor figir so ti-zanfan. Sheila-Anaïs.

Klodet finn fini netway mo lasam. Zot pre pou servi mwa mo ti-dezene. Mo pran mo meksinn e apre mo zet enn koudey dan lagazet. Prezantasion lagazet finn bien sanze. Ti-lartik, gro tit, enn ta foto. Zot finn oblize sanze. Sankwa television prive ek radjo lib fini zot net. Zot ti kwar dimoun pa kontan lir me anverite laplipar pa konn lir. Tousa letan la, laparans finn maske realite. Pa fasil! Zes touy konesans. E tou dimoun gagn so jos. Ena desizion difisil pou pran. Enn zour pa enn zour pou bizen fer kiksoz. Adopte enn nouvo politik, enn nouvo apros. Anvi, pa anvii pou oblize. Tro boukou zenes tom dan karo vavang. Tro boukou gaspiyaz. Tousa nepli mo problem. Mo pre pou ale ... me fer sagren kan panse komie letan finn perdi parski lespri dimoun bloke. William Blake ti ena rezon. Menot dan lespri pli difisil pou kase. Zot bizen gres larou sa trole la. Li grense kouma enn kachak-charli. Kisannla pe amenn tidezene zordi: Inndira Boudez ousa Yashminn Yap-Yap? Mo'nn gagne! Yashminn Yap-Yap. Me mo'nn perdi 'si. Enn kaskad koze pou nway mwa. Ala li koumanse. Koze ki long!

- 'Bonnanniverser Gran-Dimoun. 76 an e ou finn res zenn. Kouma ou fer sa Gran-Dimoun? Mo sir ou ena enn sekre mazik. Ena zi, tos, kornflex. Bwar ou dite avan li fre. 76 an! Pa fasil pou viv ziska sa laz la. Letan bon zordi. Mo sir aköz ou laniverser. Zour mo laniverser ti ena siklonn. Mwa mo enn dimoun lagign. Mofinn swiv mwa partou.. Malsans protez mwa. Ou finn gagn nouvel? Kote Samarel laba dimoun finn trouv enn ... kouma dir sa do? ... enn soukoup volant. Mo kwar lafen-lemonn bien pre; dimoun finn vinn bebet. Sida finn ale, aster mo tann dir, dan radio ti dir.. malarya pe revini. Ou pa trouve Bondie pe pini nou. Tro boukou pese, tro boukou pese. 76 an! Kot mo pou ariv laba? Fini mor avan. Pa bliye bwar ou dite avan li fre. Ou pa bizen nanye? Bon mo ale. Salam Gran-Dimoun.'

Pov Yashminn! Pa enn move dimoun me ala li koze la. Pappa! Li kouma Miss Bates dan Emma. So papa ti kwar ki enn fam onet bizen trankil, obeisan, silansie. So mari 'si parey. Dan lakaz zame li finn gagn drwa koze. Kouma li sort deor garni koze fware. Enn sans li travay andeor lakaz. Sinon li ti pou vinn fol. Nou'nn fini rant dan trwaziem milener me nou mantalite finn tas dan mwayen-az. Vie reflex ankor pe dominn nou kiltir. Ena mem ki trouv enstriman dominasion dan leker zot relizion. E zot dir zot priye BON-die. Pa gagn fen zordi. Bizen manz enpe plis refej, salad, legim, dipen-konple. Mo enpe konstipe. Pa fer ase lekzersis, pa bwar ase dilo. Move labitid difisil pou sanze. Aster mo trouv drol ki dimoun pa'le sanze. Fasil kritike, difisil pou donn bon lekzanp.

Mo sir bannla pe atann mwa dan horl pou nou mach domino. Domino. Enn zoli mo, bien ron, bien plen. Mo konn sa mo la depi mo zanfan. Mo granper ti zwe domino, mo papa ti zwe domino. Mo ser ti rod zwe me ti defann li. Mofinn sa, tifi zwe domino. Pourtan mo Sheila-Anaïs enn fwet dan domino; li toultan bat so bann kouzen enn bate bef ... Dan vilaz

kot mo ti grandi, domino ti bien popiler. Popiler parmi zenn, popiler parmi vie. An-ete sirtou, kan soley pa prese pou al bwar dilo, anba pie-badamie, anba pie-friyapen, anba pie-boukie-banane, dan lakrwaze kot lila-de-pers, anba lavarang laboutik Zanfout, lor mel ros kot karo filao, anba pie-zanblon koste kot lekiri-vas enn konser lor kes dibwa sone, sote, valse, bate dan enn lanbians amikal-foupamal. An-iver dan veye mortier, domino silansie fer letan pase ziska ki soley tris, timid-timid prepar serkey pou lanterman. ... Pourtan mazorite pa ti konn lir ousa konte. Me zot ti konn lir ek ekrir langaz domino, desifre bann sign, fer kalkil mantal pou devine ki domino dan lame advers. Tousa dan zot prop lang ki lekoi pa ti rekonet e ziska ler pa'le rekonet. Komie zeni nou finn touye?

'Bonaniverser Albert!' Zot tou la? Kot Nalini? Yer li pa ti tro bien. Malgre so malad li toultan ge sa fam la. Sirman li pe repoze. Kimanier Roger? Dawood, ki lapoz? Rajni, donn mwa enn ti-dou. Kamini, Rosie, Clement, Aisha ... Kifer Nalini pa la?... Tansion! ... Non, pa zour mo laniverser.

- 'Dawood, nou zwe miz zordi. Nou fou zot enn rakle.'

Dawood, li mo bon miz domino me apart sa nou pa lasas ansam. Li mem tro kontan lasas dan mo rezerv. Mo finn dir li aret fer so zoliker ar Nalini. Si li kontinie mo pou oblize met enn lak ar li. ... Zame mo pou konpran dimoun kouma Dawood. Pourtan li ena enn PhD an zenetik! Enn kolos akademik ki finn fer gran-gran dekouvert! Me li ankore kwar dan enn Bondie personel ki li kapav priye, ki ekout so lapriyer. Si koumadir li ti kwar dan enn lenerzi kosmik ki ti pez start Big-Beng mo pa ti pou trouv drol parski liniver ena enn direksion, enn lentansion, enn volonte, enn rezon-kifer. Ena enn gran lentelizans ki finn tras desten nou kosmos. Me mo pa kwar li gagn letan pou ekout palab Dawood ...

- 'E Dawood ki to pe gagne? Aret fer fos do ta! Vey zwe! Mo pa fek pas lor kat?'

- 'Aret zaze Albert! Konsantre, to pou konpran!'

Konsantre? Konsantre dan zwe domino, konsantre dan lapriyer? Kan pou relax? Kan lamor vini? ... Nalini! Mo bizen al get li. Tansion li bizen mwa. Sa enn bay fam sa! Zame li pou dimann koudme. Kifer li ferm limem dan enn serk, koumadir enn boukliye? Li pa koze me mo sir li finn konn bann experyans pa korek ki finn obliz santiman bote, bote santiman al kasiet dan koki. Parfwa bout-bout sape, tom andeor file pou tal so soufrans lor sali glase. Enn boyfrenn ki ti swiside parski li ti plis atire par ti-garson ... Enn aksidan bet ki ti pran lavi enn zanfan ankore tann ... Enn lavi blese par mesanste ... Enn bay fam sa! Li pa finn al rod sekour dan relizyon ousa tradision. Lekontrer Dawood. Enn gran madam! Les mo al get li.

- 'Kikenn pran mo plas vit, mo bien bizen sorti enn kou.'

- 'Kot to pe'ale?'

- 'Dan drenaz.'

So laport ferme akle. Drol! Pa so labitid sa. Ena mouvman andan. 'Nalini!' Personn pa reponn? 'Nalini. Ouvre laport la.' Kifer li'nn ferm so laport akle.

- 'Kifer to'nn ... To pe ploze? ... Mo kapav rantre?'

Get sa dezord la papa! Tou anbalao. Nalini ena enn problem me initil sey konpran parski li pa pou koze. Kouma mo konn li, li pou mem refiz koudme ousa soutien. Seye pa seye? Nou seye nou gete ki arive.

- 'Mo pe vinn dir twa pa bliye fet tanto.'

- 'Se vre to laniverser zordi. Ki laz Albert?'

- '76'

- 'Mo swet twa ankore boukou lane.'

Li senser me li pe kasiet kiksoz.

- 'Bannla pe atann twa dan horl!'

- 'Mo pa tro anviz zwenn dimoun zordi. Dir zot mo'nn gagn enn ti endispozision ... enn

endizestion.'

- 'Be mo fet?'

- 'Tanto nou gete.'

- 'Nou zwenn pou dezene.'

- 'Non, mo pou manz dan mo lasam.'

- 'Peyna nanye mo kapav fer?'

- 'Non Albert peyna nanye ki to kapav fer, ki mo kapav fer. Parfwa zafer arive antret san warning. Kouma to kontan dir, lerla bizen konn debat.'

- 'Les mo res dan to lasam. Mo pa pou deranz twa, mo pa pou koze. Mo zis anvi santi to prezans.'

- 'Albert, to finn res enn sevalie romantik.'

- 'Mo kapav ...'

- 'Non! ...Sori!'

Zordi mo finn gagn 76 an. Fet finn bien pase. Nalini ti vini pou enn timama. Li'nn dir nou tou orevwar. So garson ki li ti kit dan enn kouvan kan li ti ena mempa sez-an - enn lamour kolezien - finn reysi retras sime ziska li e finn propoz li al viv an Amerik ar li ek so fam ek enn trale zanfan. Drol! Nalini finn aksepté. Mo sir li pou erez laba. Enn bay fam sa! Tou mo bann zanfan ti vini. Bann zoli zanfan, Bondie. Beni zot! Sheila-Anaïs ti telefone. Mo leker gonfle ar boner pre pou eklate. Ki pou arive si li eklate? Me avan, Bondie, beni mo Sheila-Anaïs. Gid so pa. Enn bon zanfan sa!

Ki pou arive aster? ... Silans! ... Silans? ... Dawood ena rezon? ... Wi. ...

Sheila! To ti la tousa letan la? Mo lamour!

SAKENN SO PROGRAM

Tatwann pe gagn lakranp-lafiev. Depi enn tan so lasante finn vinn bien-bien frazil. Enn ti lagrip vit-vit dezenere, vinn bronsit. Lor enn fotey roten so fam, Klekle, asiz kot lili e get so figir pal, ramas-ramase, marke par soufrans eklere par lalimier feb enn veyez. So respirasion lour ar tchwenk-tchwenk. So lekor pe tranble, so ledan klake, so fron kouver ar sier-frwad. Trwa gro kamli lor li e li pe gagn fre mem. Trwazer-dimaten! Kot pou gagn dokter salerla? Bizen atann soley leve pou fer dokter vini. Salerla, zot finn sirman dekros telefonn.

"Bondie pa pran li. Samem tou mo ena". Klekle toultan per ki enn zour li pou bizen viv tousel. So bann zanfan finn vinn gran. Sakenn so kote pe debrouye, pe tir jab par lake. Fale pa fatig latet bann zanfan la. Zot ena zot prop lamerdman. Si les zot kone zot pou fer det, si bizen, pou pran avion vini. Tatwann zame pou aksepte sa. Toultan li finn dir ki paran pa bizen vinn fardo pou zanfan. Lexperyans lavi finn montre li ki zanfan kapav degout zot paran si bann paran la blok devlopman bann zanfan la. Me ena osi enn lot rezon. Tatwann enn dimounn fier ek endepandan. Li ti finn pran tou prekosion me li pa ti panse ki so lasante pou fer koustik sa vites la.

Nou trase, nou tir plan me toultan nou plan voltize. So garson, apre so letid dokter, finn swazir pou al viv dan enn vilaz dan Lafrik Nwar. Tanzantan gagn so nouvel. Li donn lenpresion ki li ere. Lenpresion. Kifer zis apre lamor so gerlfrenn dan enn axidan bet - tou axidan bet - ki li ti pran so desizion? Ler li ti anons so desizion, Tatwann ti chomtaye pou pa les so sagren paret. Me depi sa zour la li ti vinn enn lot. Li ti transfer tou so lafeksion lor Klekle. Telman, ki kan li ti aprann ki so tifi enn lesbienn li pa ti montre okenn reaksion. Koumadir nanye aster pa kapav donn li sok. Drol tou sa. Zot deziem garson pourtan ena enn bon job dan enn enstitision enternasional. Li finn marye, li ena de zanfan. Kan koz li, Tatwann fer vadire li pa santi okenn fierte. Lavi finn donn li detrwa kout matrak lor latet e akoz sa li prefer pa montre ni so boner ni so maler.

Li tourn so latet, ouver so lizie. So lagren lizie pa kapav kasiet so douler. Li fer enn sourir forse pou anbet so fam.

- "To'le bwar enpe dite pir. Mo pers enn limon ladan".

Li sakouy so latet dousman pou dir non. Ar enn regar som-som, fatigue li get Klekle, elegan dan so vie dezabiye rouz, ki pe vey so lavi kouma enn santinel. Dan lespri Tatwann, Klekle enn sitadel ki zordi pe protez so lavi. Li rapel kan zot ti fek zwenn. Kouma li ti zoli! Zoli? Non. Pa zoli. Enn lot zafer. Enn kiksoz espesial. Enn lenerzi ki pran form enn sourir, enn lafors ki donn lavi enn gou espesial, enn bon santiman profon ki sem lespwar dan so lantouraz. Zoli, sa zis enn konvansion. Klekle zame ti enn konvansion. Tou so demars se enn kadans kot form, mouvman ek traze an-armoni. Parfwa Klekle ek Tatwann ti kouma volkan ki pet fler-dife, parfwa zot ti kouma enn larivier dilo kler ki desann depi montagn ziska lamer, parfwa zot ti kouma ler parfime ar disel maren dan gramaten. Zot ti tou, ansam. Dife, dilo, ler, later, lamer, montagn. De bengali lor enn brans, de kouto ki desir lape, de gout dilo sale ki fer lizie brile, enn senfoni ki nouvo sak fwa. Klekle finn donn Tatwann so zenes, so nam. Samem pli gran kado enn zom kapav gagne. Tatwann kone. Dan zot vie zour li nek bizen fouy so souvenir pou regagn anvi viv.

- "To ankor kontan mwa?"

- "To konn bien. Kifer to dimande?"

- "Mo kontan tann twa rabas mem betiz".

Li pe rekoumans ris so lakord. Li pe bien savedir. Klekle konn bien so bonom. Kan li dan so moud li enn manzer krann. Dimoun ki pa konn li kapav sap lor kal.

- "Eta vie kouyon! To pizama tranpe. Atann, mo al sers enn serviet ek enn lot resanz pizama."

- "To tro kontan met mwa touni".

- "Ki pou fer ar enn vie makatcha rasi kouma twa".

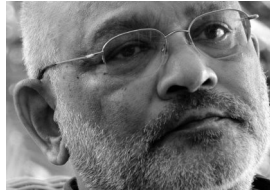
Finn fer gard so lekor dan lamorg pou ki so bann zanfan kapav vinn asiste so lanterman. Apre lanterman so trwa zanfan dimann Klekle ki li pou fer. Klekle get zot ar enn sourir. Li dir zot pa bizen trakase pou li. Tatwann ek li finn fini pran tou prekasion. Pa pou ena problem. So gran garson propoz pou retourn dan pei, so tifi propoz pou vinn viv ar li, so deziem garson propoz pou amenn li lot pey. Li fer so bann zanfan konpran ki zot ena zot lavi pou viv. Sak sezon ena so fler. Fler ge, fler tris. Sakenn ena so program e fale pa enn program gat enn lot program. Li finn bien viv so lavi.

Li get so trwa zanfan, fri so lamour pou Tatwann, ar boukou fierte ek emosion. Zot zoli bann zanfan la. Wi, zot bann portre zot papa; zot pou gard so lespri ek so zimaz vivan pou toultan. So tifi vinn asiz kot so lipie, poz so latet lor so zenou kouma li ti abitché fer lontan sak fwa so leker ti gro. Klekle kares so seve. So de garson get deor par lafnet. Zot lizie mouye. Pendan detrwa segonn ti ena dan salon Klekle ase lamour pou nourir liniver.

Klekle so lizie fixe lor foto Tatwann. Li ti enn zoli zom. Zoli me sirtou bon. Li sir aster ki taler li pou rezwenn sel zom ki finn fer li santi ki lavi enn gran kado, ki lamor pa vedir separasion. Antoine ek Cleopâtre pa ti ne pou viv separe.

[RETOURN LAO](#)

Dev Virahsawmy

foto Andrea Chung

Dev ti ne le 16 Mars 1942 dan vilaz Quartier Militaire e li ti grandi dan Goodlands avan li al viv ar so granparan dan Beau-Bassin. Apre so H.S.C li ti al etidie dan Liniversite Edinburgh dan Scotland. Laba li ti etidie literatir Franse ek Angle e li ti spesialize dan lengwistik aplike. Pou so diplom li ti ekrir enn disertasion (*Towards a Re-evaluation of Mauritian Creole*) lor Kreol Morisien ki depi sa lepok la li dir bizen apel 'Morisien'.

Kan li ti retourn dan pei Moris li ti koumans travay profeser e an 1968 ansam ar Paul Berenger, Jooneed Jeeroburkhan ek lezot kamarad li ti kre MMM. An 1970 li ti eli depite dan enn eleksion parsiel. An 1972 Dev ek plizier kamarad MMM ti pas preske enn an dan prizon politik.

An 1964 Dev ek Loga ti marye. Zordi zot ena de zanfan (Saskia ek Anushka) e trwa tizantfan (Anastasia, Yann ek Rachel).

Dev finn ekrir boukou **lor** Kreol Morisien (Morisien) e **an** Kreol Morisien.

Parmi so bann pies teat ena *Li, Linconsing Finalay, Zeneral Makbef, Dokter Nipat, Galileo Gonaz, Toufann, Sir Toby, Mamzel Zann, Ziliet ek So Romeo, Ti-Marie, Prezidan Otelo, Tabisman Lir, Bistop, Dernie Vol* etc.

Dev finn ekrir plis ki 20 rekey poem. Parmi ena *Disik Sale, Les Lapo Kabri Gazouye, Lalang Peyna Lezo, Kayse Ba?, Zozo Mayok, Lonbraz Lavi, Petal ek Pikan, Zwazo Samarel, Koza pa Zaza, Latizann Pou Letan Lapli, Fetdemor, Dan Danbwa Ena Dibwa, Ler Ek Lagam Mazik, Nou kwar nou kone, Viv enn lot manier, 100 Sonet* etc.

Apart bann tizistwar, Dev finn ekrir 5 novela ek enn roman, *Souiv Larout Ziska ...*

Li finn osi tradir bann klasik kouma *Julius Caesar, Much Ado About Nothing, Macbeth, Hamlet, King Lear* par Shakespeare, *Tartuffe* par Molière e *Le Petit Prince* par Antoine de Saint-Exupéry.